

PROGRAMACIÓN DO 2º NIVEL DE EDUCACIÓN PRIMARIA. CURSO 22/23

MANUELA FONTAÑA GONZÁLEZ.

INDICE

Contenido

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	4
1.1 UBICACIÓN DO CENTRO ESCOLAR.....	5
1.2 ALUMNADO.....	5
2. OBXECTIVOS DA ETAPA.....	6
3. CRITERIOS DA AVALIACIÓN.....	8
3.1.ÁREA CIENCIAS DA NATUREZA.....	8
3.2. ÁREA CIENCIAS SOCIAIS.....	12
3.3. ÁREA DE EDUCACIÓN ARTÍSTICA.....	17
3.4. ÁREA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA.....	20
3.5. ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA.....	26
3.6. ÁREA DE MATEMÁTICAS.....	33
3.7. ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS.....	38
4. ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE.....	42
4.1.ÁREA CIENCIAS DA NATUREZA.....	42
4.2. ÁREA CIENCIAS SOCIAIS.....	46
4.3. ÁREA DE EDUCACIÓN ARTÍSTICA.....	51
4.4. ÁREA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA.....	53
4.5. ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA.....	59
4.6. ÁREA DE MATEMÁTICAS.....	65
4.7. ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS.....	69
5. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	72
5.1. FERRAMENTAS COMÚNS.....	73
6. DESCRIPTORES DAS DIVERSAS ÁREAS.....	76
6.1. CONTRIBUCIÓN DAS ÁREAS AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS.....	81
7. METODOLOXÍA.....	87
8. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN.....	94
8.1. AVALIACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.....	95
8.1.1. Avaliación inicial.....	96
8.1.2. Avaliación continua.....	96
8.1.3. Avaliación final.....	96

8.2. AVALIACIÓN DOS PROCESOS DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE.....	97
8.3. EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO.....	97
9. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....	99
10. DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL.....	101
11. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE.....	103
12. ACCIÓNS DE EDUCACIÓN EN VALORES E DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.	110
13. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC DO CENTRO.....	112
14. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR E PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO.	113
15. ACTIVIDADES DE REFORZO/RECUPERACIÓN.....	115
16. MATERIAIS DIDÁCTICOS	116
16.1. RECURSOS MATERIAIS.....	116
16.2. ORGANIZACIÓN DOS ESPAZOS.....	116
17. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	117
18. PROCEDEMENTO E INDICADORES PARA A AVALIACIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN /PRÁCTICA DOCENTE.....	118
19. UNIDADES DIDÁCTICAS NAS DIVERSAS ÁREAS.....	120
19.1 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE CIENCIAS DA NATUREZA	120
19.2 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE CIENCIAS SOCIAIS.....	121
19.3 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE LINGUA GALEGA.....	122
19.4 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE LINGUA CASTELÁ.....	123
19.5 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE MATEMÁTICAS.....	124
19.6 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE PLÁSTICA.....	125
19.7 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS.....	126
20. EXEMPLO DAS UNIDADES DIDÁCTICAS.....	127

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

A finalidade da educación primaria é facilitarlles aos alumnos e ás alumnas as aprendizaxes da expresión e da comprensión oral, a lectura, a escritura, o cálculo, a adquisición de nocións básicas da cultura, os hábitos de convivencia, de estudo e de traballo, o sentido artístico, a creatividade e a afectividade, co fin de garantir unha formación integral que contribúa ao pleno desenvolvemento da súa personalidade e de preparalos/as para cursar con aproveitamento a educación secundaria obrigatoria.

A acción educativa nesta etapa procurará a integración das experiencias e aprendizaxes do alumnado e adaptarse aos seus ritmos de traballo.

A etapa de educación primaria forma parte do ensino básico e, polo tanto, ten carácter obrigatorio e gratuíto. Comprende seis cursos académicos, que se cursarán ordinariamente entre os seis e os doce anos de idade, e organízase en áreas, que terán un carácter global e integrador.

Coa elaboración desta programación didáctica, establécense as principais funcións e obxectivos que se perseguen na elaboración do currículo e que son as que a continuación se amosan :

1. Establecer as intencións educativas e os elementos comúns que deben desenvolverse no ensino e que afectan a tódolos alumnos do 1º deste centro.
2. O plantexamento deste currículo é aberto, susceptible de concreción por parte do profesorado deste nivel e adaptarse, en cada momento, ás diferentes características e necesidades do alumnado.
3. Darlle ao profesorado un papel activo e unha autonomía na elaboración dos seus proxectos curriculares de nivel e de aula.
4. Orientar dun xeito práctico, ao profesorado deste ciclo para organizar os procesos de ensino/aprendizaxe que lle permitan a consecución das intencións educativas.
5. Ofrecer ao alumnado deste nivel unha formación común e integral para acadar tres grandes finalidades : a potenciación da autonomía persoal, a adquisición de aprendizaxes básicas e a socialización.
6. Preparar aos nosos alumnos no seu papel de cidadáns activos.

Os alumnos e as alumnas incorporaranse, con carácter xeral, ao primeiro curso de educación primaria no ano natural no que cumpren seis anos.

1.1 UBICACIÓN DO CENTRO ESCOLAR.

O COLEXIO DE EDUCACION INFANTIL E PRIMARIA DE XUÑO(CEIP XUÑO), está situado na parroquia de Xuño, no concello de Porto do Son.

O medio rural e físico no que está situado o noso centro favorece o desenvolvemento de actividades de observación ,experimentación e traballo práctico cos alumnos e permite

o aproveitamento didáctico de praias, acantilado, lagoas, bosques, montes, ríos, restos históricos e prehistóricos etc.

1.2 ALUMNADO. O grupo está constituído por 9 nenos/as en idades comprendidas entre 6 e 7 anos .O seu nivel de coñecementos é heteroxéneo.

Un destes nenos asiste a clases de A.L. por presentar dificultades na fala .

2. OBXECTIVOS DA ETAPA.

A educación primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nas nenas as capacidades que lles permitan:

a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.

b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.

c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.

d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.

e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.

f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.

g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicalos ás situacións da súa vida cotiá.

h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.

i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.

- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual.
- n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

3. CRITERIOS DA AVALIACIÓN.

3.1. ÁREA CIENCIAS DA NATUREZA.

CIENCIAS DA NATUREZA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
BLOQUE 1. INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA			
<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Iniciarse na actividade científica a través de proxectos: buscar, seleccionar información de forma guiada e comunicar os resultados en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB1.1.1. Manifesta certa autonomía na observación e na planificación de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CMCCT CSIEE 	Manifesta certa autonomía na observación e na planificación de accións e tarefas
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Traballar de forma cooperativa, respectando os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Traballar de forma cooperativa, respectando os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CMCCT CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Traballar de forma cooperativa, respectando os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB1.2.1. Utiliza estratexias para traballar de forma individual e en equipo e respecta os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CMCCT CSC CSIEE 	Respecta os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia.
BLOQUE 2. O SER HUMANO E A SAÚDE			

CIENCIAS DA NATUREZA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando a diversidade. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB2.1.1. Identifica e describe as partes do corpo humano e compárao co doutros seres vivos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL CSC 	Identifica e describe as partes do corpo humano
	<ul style="list-style-type: none"> CNB2.1.2. Recoñece a respiración e a nutrición como funcións vitais. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT 	Identifica as funcións vitais da respiración e a nutrición.
	<ul style="list-style-type: none"> CNB2.1.3. Verbaliza e comparte emocións e sentimentos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL CSC 	Exprésase oralmente con claridade.
<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Relacionar os hábitos de alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso coa saúde e coa enfermidade. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB2.2.1. Coñece algún trastorno alimentario e as estratexias para a súa prevención. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC CAA 	Relaciona a vida saudable cunha boa alimentación.
	<ul style="list-style-type: none"> CNB2.2.2. Relaciona o exercicio físico, o descanso e a adecuada alimentación coa propia saúde. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CSC 	Recoñece a importancia do exercicio físico, do descanso e dunha boa alimentación para ter unha boa saúde.
<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Diseñar, de forma colectiva, un menú semanal de merendas saudables para o recreo. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB2.3.1. Identifica os alimentos diarios necesarios aplica o menú semanal de merendas na escola. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT 	Coñece a importancia dos diversos alimentos para ter unha vida saudable.
BLOQUE 3. OS SERES VIVOS			

CIENCIAS DA NATUREZA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Identificar as principais características e comportamentos de animais e plantas para adaptarse ao seu medio, tendo en conta o seu contorno. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB3.1.1. Explica as diferenzas entre seres vivos e inertes observando o seu contorno. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL 	Explica de forma oral as diferenzas entre seres vivos e inertes
	<ul style="list-style-type: none"> CNB3.1.2. Identifica e describe animais e plantas do seu contorno, empregando diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CCL 	Explicas as diferenzas entre animais e plantas do seu contorno, tanto de forma oral como na escrita empregando frases sinxelas.
	<ul style="list-style-type: none"> CNB3.1.3. Amona condutas de respecto e coidado cara aos seres vivos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT 	Amona condutas de respecto e coidado polos animais.
<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Observar e rexistrar, de maneira elemental e en equipo, algún ser vivo no seu medio natural ou na aula e comunicar de xeito oral e escrito os 	<ul style="list-style-type: none"> CNB3.2.1. Nomea e clasifica, con criterios elementais a partir da observación, seres vivos do seu contorno adoptando hábitos de respecto. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL 	Nomea e clasifica de forma elemental seres vivos do seu contorno a partir da observación.
BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA			
<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Identificar e describir a auga e o aire como recursos fundamentais para a vida, e tomar conciencia 	<ul style="list-style-type: none"> CNB4.1.1. Valora e aplica usos responsables da auga na escola. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC CCL 	Coñece a importancia do uso responsable da auga.
	<ul style="list-style-type: none"> CNB4.1.2. Reduce, reutiliza e recicla 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT 	

CIENCIAS DA NATUREZA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
da necesidade do seu uso responsable.	residuos na escola.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE 	Utiliza os distintos recipientes para reciclar que hai na aula.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Realizar experiencias sinxelas para analizar efectos das forzas sobre obxectos e movementos cotiáns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.2.1 Realiza experiencias sinxelas sobre os efectos da aplicación dunha forza en situacións da vida cotián. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE 	Sabe realizar experiencias sinxelas sobre os efectos da aplicación dunha forza en situacións da vida cotián.
BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Observar, manexar e clasificar obxectos e aparellos simples domésticos e escolares identificando a súa utilidade, as partes que os compoñen e a enerxía que empregan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.1. Identifica e coñece a diversidade de máquinas do seu contorno e os beneficios que producen na vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC 	Identifica algúns aparellos de uso cotiá e relacionaos co seu uso.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.2. Coñece os oficios das persoas do seu contorno e valora a importancia de cada profesión, a responsabilidade e a contribución social, evitando estereotipos sexistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC 	Coñece e nomea os oficios das persoas do seu contorno.

CIENCIAS DA NATUREZA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Empregar o ordenador identificando os compoñentes básicos e coidando o seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.2.1. Identifica e describe as partes dun ordenador durante o seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL 	Coñece as partes principais dun ordenador.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.2.2. Emprega o ordenador de forma guiada e fai un bo uso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD 	Sabe empregar o ordenador de forma guiada.

3.2. ÁREA CIENCIAS SOCIAIS.

CIENCIAS SOCIAIS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS			
B1.1. Realizar traballos de investigación que partan do establecemento de conxecturas, da observación, experimentación e da toma de conciencia dos sentimentos e sensacións como medios básicos para obter información, selecciónala, organizala, extraer conclusións e comunicalas sen esquecer a introdución ao manexo das TIC para este fin e valorando o esforzo realizado.	CSB1.1.1. Fai conxecturas, predicións e recolle información a través da observación e experimentación iniciándose no emprego das TIC e outras fontes directas e indirectas, selecciona a información relevante e a organiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica.	CAA CCL CD CMCCT	Recolle informacións a través da observación e experimentación e obtén conclusións sinxelas e as comunica.
	CSB1.1.2. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.	CSIEE CAA CSC	E autónomo na realización de tarefas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Traballar en equipo e adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as achegas alleas. 	CSB1.2.1. Participa en actividades individuais e de grupo adoitando un comportamento responsable, construtivo e solidario, valorando o esforzo e o coidado do material.	CSC CAA	Respecta os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia.
B1.3. Empregar os mapas mentais como unha técnica básica de estudo.	CSB1.3.1. Elabora algúns mapas mentais sinxelos como técnica básica de estudo.	CAA	Elabora algúns mapas mentais sinxelos.
B1.4. Coñecer e iniciarse no emprego da terminoloxía propia da área.	CSB1.4.1. Identifica a terminoloxía propia da área.	CCL CMCCT CSC	Recoñece algúns termos propios da área.
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA			
B2.1. Recoñecer a auga como elemento	CSB2.1.1. Pon un exemplo de cada un dos usos que, o ser humano, fai da	CMCCT	Pon un exemplo de cada un

CIENCIAS SOCIAIS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
natural analizando os usos que o ser humano fai da auga: domésticos, económicos, públicos e deportivos recreativos. O uso responsable deste ben.	auga.	CD CCL	dos usos que, o ser humano, fai da auga.
	CSB2.1.2 Realiza un uso responsable da auga na súa vida cotiá.	CSC	Coñece a importancia do uso responsable da auga.
<ul style="list-style-type: none"> B2.2.. Observar e localizar nun mapa os lugares nos que hai auga distinguindo entre zonas de auga doce e salgada 	CSB2.2.1. Identifica os lugares onde hai auga na contorna e localiza, en mapas sinxelos, como se distribúe a auga doce e salgada no territorio.	CMCCT CD CAA	Recoñece os lugares da contorna onde se pode atopar auga doce e salgada.
B2.3. Coñecer os elementos básicos que forman un ecosistema, identificando as actividades humanas que orixinan desequilibrios neles e despertando actitudes de defensa, respecto e recuperación deles.	CSB2.3.1. Explica de maneira sinxela os elementos básicos que forman un ecosistema identificando as actividades humanas que orixinan desequilibrios neles e cita algunha medida de respecto e recuperación	CMCCT CSC CCL	Explica de maneira sinxela os elementos básicos que forman un ecosistema .
<ul style="list-style-type: none"> B2.4 Realizar sinxelos traballos dalgún ecosistema en concreto: acuático, terrestre. 	CSB2.4.1. Nomea os elementos e as características básicas dos ecosistemas sobre os que se investigou na aula.	CMCCT CCL	Nomea os elementos e as características básicas dos ecosistemas que se estudaron na aula.
B2.5. Identificar as diferenzas entre paisaxe natural e urbana, analizando en grupo as consecuencias que a intervención humana provoca na conservación da paisaxe natural e definindo algunhas	<p>CSB2.5.1. Identifica os elementos da paisaxe natural e urbana mais próxima</p> <p>CSB2.5.2.. Describe as paisaxes de costa diferenciándoas das de interior.</p>	CMCCT CCL csc	<p>Distingue entre unha paisaxe rural e unha urbana mais próxima.</p> <p>Diferencia un paisaxe de costa de outro do interior.</p> <p>Recoñece a importancia do coidado e</p>

CIENCIAS SOCIAIS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
medidas para a conservación desta.	.CSB2.5.3.Coñece e leva á practica accións positivas para a protección do medio natural.	CMCCT CCL CSC	protección do medio natural.
B2.6 Identificar os elementos básicos que conforman a paisaxe local e coñecer algunha características máis significativa destes.	CSB2..6.1.Cita algúns dos elementos básicos que conforman a paisaxe local e coñece as características máis significativa destes.	CMCCT CSC	Recoñece algúns dos elementos básicos que conforman a paisaxe local.
B2.7. Identificar algunhas rochas e minerais presentes na contorna e recoñecer algúns usos que as persoas fan deles.	CSB2.7.1..Identifica algúns minerais e rochas da súa contorna e coñece algúns usos aos que se destinan.	CMCCT CAA	Identifica algúns minerais e rochas da súa contorna .
<ul style="list-style-type: none"> B2.8..Empregar correctamente as nocións topolóxicas básicas de posición e proximidade para orientarse na contorna máis próxima. 	CSB2.8.1Elabora un esbozo do plano do barrio no que este situada a escola e deseñar posibles itinerarios de acceso desde a súa casa.	CMCCT CAA	1Elabora un esbozo do plano do barrio no que este situada a escola .
BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE			
B3.1. Coñecer organización social da súa contorna próxima e as súas formas de goberno e diferenciar entre unha localidade e un municipio.	CSB3.1.1.Describe a organización social da contorna mais próxima e as súas formas de goberno e diferencia entre que é unha localidade e un municipio.	CSC CCL	Recoñece as relacións de parentesco máis próximas a el.
B3.2. Identificar as funcións e servizos dos seus diversos organismos: bombeiros e bombeiras, policía..	CSB3.2.1 Explica e valora as funcións que desempeñan algún dos servizos do Concello	CSC CCL	.Identifica aos membros da comunidade escolar, describe as tarefas que desenvolven e as respectan.
B3.3.Recoñecer a	CSB3.3.1.Describe algunhas accións	CSC	Respecta as normas de convivencia

CIENCIAS SOCIAIS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
importancia que o exercicio activo da cidadanía polas persoas que o habitan ten para unha convivencia pacífica.	da cidadanía que contribúen ao desenvolvemento dunha convivencia pacífica	CCL	establecidas na familia e na escola.
B3.4. Manifestar satisfacción pola pertenza a un grupo e respectar as características das persoas coas que convivimos e que pertencen a diferentes grupos sociais.	CSB3.4.1. Aмосa unha actitude de aceptación e respecto ante as diferenzas individuais nos grupos aos que pertence e cos que convive, nos xogos e nas tarefas escolares..	CSC CCL	Identifica as partes da casa e os diferentes tipos de vivendas.
B3.5. Recoñecer algunhas das manifestacións culturais e obras máis representativas da comarca e da comunidade, valorar a súa diversidade e contribuir á súa conservación.	CSB3.5.1. Explica oralmente algunhas festas, costumes, folclore,.. propias da escola, da cidade, da comunidade así como algunha obra que sexa moi representativa na contorna próxima.	CCL CSC CCEC	Explica a diferenza entre cidade, vila e aldea e sitúa a súa casa nalgunha delas.
B3.6. Analizar, de maneira sinxela, os cambios que as comunicacións provocaron nas actividades persoais e sociais.	CSB3.6.1. Cita algúns cambios que provocaron, nas actividades persoais e sociais, a evolución dos medios de comunicación.	CSC CCL	Clasifica os diferentes medios de transporte da contorna polas súas características.
B3.7. Identificar as profesións que non lle son tan familiares, coñecer un pouco sobre elas e clasificalas segundo o servizo que prestan á comunidade e se se realizan en fábricas ou ao aire.	CSB3.7.1. Describe as funcións das profesións que lle son máis novas, responsabilidades, ferramentas que empregan e o servizo que lle prestan á poboación. CSB3.7.2. Diferencia entre traballos na natureza, traballos nas fábricas e traballos que prestan servizos.	CSC CCL CSC CAA	Coñece as sinais de tráfico necesarias para camiñar pola rúa correctamente: .
B3.8. Coñecer e respectar as normas básicas do coidado e seguridade viaria como peóns e peoas e como persoa usuaria de medios de transporte.	CSB3.8.1. Explica as normas básicas viarias que ten como viaxeiro ou viaxeira e como peón ou peoa nos medios de transporte. CSB3.8.2. Recoñece a importancia do coidado e limpeza da vía pública e dos seus elementos.	CSC CCL CAA CSC	Identifica algunhas das celebracións que se realizan no colexio propias das diversas estacións.

CIENCIAS SOCIAIS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO.			
<ul style="list-style-type: none"> B4.1, Comprender e distinguir os conceptos temporais: pasado, presente e futuro. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.1.1..Utiliza os conceptos temporais: pasado, presente e futuro nas conversas da vida cotiá. 	CMCCT CCL	Coñece as medidas do tempo máis básicas:.
B4.2. .Coñecer os instrumentos básicos para a medida do tempo, iniciarse no seu uso e manexo.	B4.2.1.Utiliza os conceptos temporais: pasado, presente e futuro nas conversas da vida cotiá.	CSC CAA CMCCT	Utiliza os conceptos temporais: pasado, presente e futuro nas conversas da vida cotiá.
B4.3.. Recoñecer, comprender e ordenar cronoloxicamente os cambios producidos polo paso do tempo na evolución do obxectos, persoas, feitos ou acontecementos sobre os que se investigou B4.4.Recoñecer a cultura e o patrimonio da contorna que nos rodea comprendendo a importancia da súa conservación.	CSB4.3.1.Ordena cronoloxicamente distintas secuencias que indican a evolución no tempo de obxectos, persoas, feitos ou acontecementos sobre os que se investigou .CSB4.3.2.Describe algún acontecemento vivido na familia, na escola, na súa contorna ou outros feitos próximos expresándoos con criterios temporais. CSB4.4.1.Coñece a importancia que ten a conservación dos restos históricos para entender a historia da vida humana.	CMCCT CSC CCL CSC CMCCT CSC CCEC	Ordena cronoloxicamente algunhas secuencias ou feitos traballados na clase. .2.Describe algún acontecemento vivido na familia, na escola, na súa contorna con orde cronolóxica. Recoñece a importancia que ten a conservación dos restos históricos para coñecer o noso pasado.
B4 5.Coñecer que é un museo, cal é a súa función e valorar o seu papel gozando da contemplación de obras artísticas.	CSB4.5.1.Explica que é un museo e cales son as súas funcións. CSB4.5.2.Recoñece os museos, e os sitios arqueolóxicos como espazos de gozo e ocio.	CCL CSC CSC CCEC	Da explicacións do que é un museo , cales son as súas funcións e a súa importancia.

3. ÁREA DE EDUCACIÓN ARTÍSTICA.

EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
BLOQUE 1. EDUCACIÓN AUDIOVISUAL			
B1.1. Identificar as diferentes materiais e formas de expresión plástica.	EPB1.1.1. Describe e identifica as calidades e as características dos materiais, dos obxectos e dos instrumentos presentes no contexto natural e artificial.	CCEC CCL	Describe obxectos polas súas características: dureza, cor, ...
.Describir oralmente e de forma sinxela diferentes formas de expresión artística.	EPB1.2.1. Usa termos sinxelos e adecuados para comentar as obras plásticas observadas.	CCEC CCL	Describe oralmente e de forma sinxela diferentes formas de expresión artística.
	EPB1.2.2. Describe con termos propios da linguaxe as características de feitos artísticos e os seus creadores presentes no contorno.	CCL CCEC	
B1.3. Identificar as formas básicas e diferentes tonalidades e texturas.	EP1.3.1. Realiza debuxos e colorea con diferentes tonalidades.	CCL CCEC	Debuxa e colorea con zonas e tons claramente diferenciados.
	EP1.3.2. Manexa en producións propias as posibilidades que adoptan as diferentes formas, cores e texturas.	CCEC	.Utiliza diversas texturas na produción dos seus traballos.
B1.4. . Identificar, describir e representar o entorno natural e o entorno artificial.	EPB1.4.1. .Identifica diferentes formas de representación do espazo.	CCL CCEC	Identificar formas xeométricas na composición de obxectos sinxelos.
	EPB1.4.2. Representa de diferentes maneiras o espazo	CCEC	Fai debuxos empregando diferentes formas xeométricas.
B1.5. Manexar as actividades plásticas utilizando coa correspondente destreza diferentes ferramentas	EPB1.5.1. Practica con precisión o recorte, o pegado, o pintado etc.	CCEC CAA	Realiza unha colaxe con materiais diversos.

EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
(recortar, pegar, encher, traballar con pincel, pegamentos etc.).			
BLOQUE 2. EXPRESIÓN ARTÍSTICA			
B2.1. Representar de forma persoal ideas, accións e situacións valéndose dos elementos que configuran a linguaxe visual.	EPB2.1.1. Manexa en producións propias as posibilidades que adoptan as cores.	CCEC CAA	Manexa e emprega as diferentes texturas naturais e artificiais.
	EPB2.1.2. Realiza correctamente mesturas de cores primarias.	CCEC CAA	Emprega a mestura de diversas cores.
	EPB2.1.3. Clasifica e ordena as cores primarias (maxenta, cian e amarelo) e secundarias (verde, violeta e vermello) no círculo cromático, e utilízalas con sentido nas súas obras.	CCEC CAA	Recoñece algunhas cores e clasifícaa dentro do círculo cromático.
	EPB2.1.4. Coñece a simboloxía das cores frías e cálidas, e aplica estes coñecementos para transmitir diferentes sensacións nas composicións plásticas que realiza.	CCEC	Realiza debuxos e coloreaos empregando diversas técnicas.
B2.2. Realizar composicións plásticas que representen o mundo imaxinario, afectivo e social	EPB2.2.1 Utiliza o punto, a liña e o plano ao representar o entorno próximo e o imaxinario.	CCEC CAA	Aplica diferentes técnicas pictóricas: punto, raias, manchas.
	EPB2.2.2. Realiza composicións plásticas que representan o mundo imaxinario, afectivo e social.	CCEC CSIEE	Realizar un debuxo creativo con algún elemento de fantasía.
B2.3. Realizar composicións bidimensionais e tridimensionais segundo un desexo de	EPB2.3.1.. Practica con precisión o recorte e o encartado para crear obras bidimensionais e tridimensionais.	CCEC	Recorta, dobra e pega na realización dos seus traballos.
	EP2.3.2. Utiliza a técnica de colaxe para realizar unha obra persoal con limpeza e precisión	CCEC CAA C	Realiza unha colaxe con materiais diversos.
B2.4. Utilizar nas súas	EP2.4.1. Utiliza liñas e formas	CCEC	Utiliza diversas liñas, formas xeométricas

EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
representacións disti distintos tipos de liñas (curva, quebrada, recta	xeométricas nos debuxos. EP2.4.2. Emprega ferramentas básicas do debuxo (regla e escuadro) para realizar diferentes formas xeométrica	CAA CCEC CAA	na realización das súas obras.
	EP2.4.3. Manexa a cuadrícula para respectar as proporcións das formas.	CCEC CAA	Emprega a cuadrícula para reproducir algúns debuxos.
B2.5. Recoñecer as partes principais da figura humana.	EP2.5.1. Debuxa a figura humana e diferencia as principais partes.		Completa, polo menos, un modelo de figura humana en repouso e en movemento.
B2.6. Recoñecer, diferenciar e utilizar a expresividade de diversos materiais e soportes audiovisuais	EP2.6.1. Elabora e representa imaxes despois dunha presentación audiovisual. EP2.6.2. Identificar formas xeométricas na composición de obxectos sinxelos e creacións plásticas despois de recoller información por medios audiovisuais.		Representa imaxes despois dunha presentación audiovisual.
.B2.7. Coidar, respectar e utilizar axeitadamente os materiais, os utensilios e os espazos	EP2.7.1. Coida o material e respecta as normas preestablecidas.		Debuxa unha imaxe de un conto despois de escoitalo.
.B2.8. Elaborar os traballos individualmente e en grupo.	EP2.8.1. Avisa interese polo traballo individual e colabora no grupo para a consecución dun fin colectivo.		Coida o material de traballo.
			Colabora co grupo na realización dalgún traballo en equipo.

3.4. ÁREA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR			
B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando o quenda de palabra.	LCB1.1.1. Expresa de forma global sentimentos, vivencias e emocións propias.	CCL CAA CSC	Expresa de forma sinxela sentimentos, vivencias e emocións.
	LCB1.1.2. Aplica as normas socio-comunicativas: escoita e respecta a quenda de palabras.	CCL CAA CSC	Aplica as normas socio-comunicativas: escoita e respecta a quenda de palabras.
B1.2. Recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais e integrala na produción propia.	LCB1.2.1. Integra de xeito global os recursos básicos verbais e non verbais para comunicarse oralmente.	CCL CSC	Integra de xeito global os recursos básicos verbais e non verbais para comunicarse oralmente.
B1.3. Expresarse e comunicarse de forma oral e con certa coherencia para satisfacer as necesidades de comunicación en diferentes situacións de aula.	LCB1.3.1. Participa activamente en diversas situacións de comunicación: -diálogos -exposicións orais moi guiadas, con axuda, cando cumpra, de tecnoloxías da información e a comunicación.	CCL CD CAA CSC CSIEE	Participa activamente en diversas situacións de comunicación: -diálogos -exposicións orais moi guiadas, con axuda.
B1.4. Ampliar o vocabulario a partir das experiencias de aula.	LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado á súa idade.	CCL	Utiliza o vocabulario axeitado á súa idade.
	LCB1.4.2. Identifica polo contexto o significado de distintas palabras.	CCL	
B1.5. Recoñecer o tema e o sentido xeral dun texto oral breve e sinxelo, de diferente tipoloxía, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados) e a súa intención comunicativa (informativos,	LCB1.5.1. Comprende, de forma global, a información xeral dun texto oral sinxelo de uso habitual, do ámbito escolar e social.	CCL CAA	Comprende de xeito global de textos orais sinxelos.
	LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía moi evidente de textos orais sinxelos atendendo á forma da mensaxe e a súa intención comunicativa: cartas, anuncios, reglamentos, folletos.....	CCL CAA	

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
B1.5.	LCB1.5.3. Responde preguntas correspondentes á comprensión literal.	CCL	Responde a preguntas de comprensión lectora.
B1.6. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de comunicación.	LCB1.6.1. Iníciase na utilización guiada dos medios audiovisuais e dixitais para obter información. LCB1.6.2. Recoñece de forma global o contido principal dunha entrevista, noticia ou debate infantil procedente dos medios de comunicación.	CCL CAA CCL CAA CSC	.Valora os medios de comunicación social como instrumento de comunicación.
B1.7. Reproducir textos axeitados aos seus gustos e intereses.	LCB1.7.1. Reproduce de memoria textos literarios ou non literarios, sinxelos e breves, axeitados aos seus gustos e intereses.	CCL CAA CCEC	Canta cancións, conta e recita pequenos contos e poemas
B1.8. Dramatizar, de xeito colaborativo, textos infantís.	LCB1.8.1. Adecúa a entoación e o volume á representación dramática.	CCL	Dramatiza diálogos pequenos.
B1.9 Producir textos orais breves, imitando modelos a atendendo á forma e a intención comunicativa.	LCB1.9.1. Elabora comprensiblemente textos orais sinxelos, do ámbito escolar e social, de diferente tipoloxía: noticias, avisos, contos, poemas, anécdotas....	CCL CSIEE	Narra situacións e experiencias persoais sinxelas.
	LCB1.9.2. Organiza o discurso cunha secuencia coherente elemental.	CCL CAA CSIEE	Describe, de forma sinxela, persoas, animais obxectos e lugares
		CCL	Utiliza correctamente expresións para situar e ordenar as rutinas: antes, despois, pola mañá, pola noite...
B1.10. Usar unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	LCB1.10.1. Usa unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	CCL CSC	E respectuoso cos seus iguais

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
B1.11. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar e preguntar.	LCB1.11.1 Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse: escoita e pregunta para asegurar a comprensión.	CCL CAA CSC CSIEE	Pide axuda para a realización de tarefas de distinta índole.
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER			
B2.1. Ler en voz alta e en silencio, diferentes textos sinxelos de carácter infantil.	LCB2.1.1. Lee con pronunciación e entoación axeitada, textos sinxelos, de variada tipoloxía, breves e adaptados á súa idade. LCB2.1.2. Le en silencio textos moi sinxelos próximos á súa experiencia infantil.	CCL	Lee con pronunciación e entoación axeitada, de textos sinxelos adaptados a súa idade. Le en silencio sin empregar o dedo para servir de 3 guía.
B2.2. Comprender distintos tipos de textos adaptados á idade e utilizando a lectura como medio para ampliar o vocabulario.	LCB2.2.1. Identifica o tema dun texto sinxelo.	CCL CAA	Relaciona a información que achega o título e as ilustracións co tema do texto.
B2.3. Utilizar de xeito guiado estratexias elementais para a comprensión lectora de textos moi sinxelos de diversa tipoloxía.	LCB2.3.1. Activa, de forma guiada, coñecementos previos para comprender un texto. LCB2.3.2. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións redundantes LCB2.3.3. Relaciona a información contida nas ilustracións coa información que aparece no texto.	CCL CAA CCL CAA CCL CAA	Recoñece diversos tipos de textos: anuncios, receitas, cartas..
B2.4. Ler por propia iniciativa diferentes tipos de textos.	LCB2.4.1. Dedicar, de xeito guiado, momentos de lecer para a lectura voluntaria.	CCL	Expresa o gusto pola lectura como fonte de lecer
	LCB2.4.2. Explica, de xeito sinxelo, as súas preferencias lectoras.	CCL	Explica os seus gustos, oralmente de xeito sinxelo.
B2.5. Usa, de xeito guiado, a biblioteca para localizar libros	LCB2.5.1. Consulta na biblioteca, de xeito guiado, diferentes fontes bibliográficas e textos en	CCL	Usa, de xeito guiado, a biblioteca para localizar libros axeitados aos seus intereses.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
axeitados aos seus intereses.	soporte informático para obter información sobre libros do seu interese.	CAA	
B2.6. Mostrar interese por ter unha biblioteca propia. B2.7. Identifica, con axuda, a estrutura básica de diferentes textos lidos. B2.8. Utilizar de xeito guiado as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura da información.	LCB2.6.1. Coida, conserva e organiza os seus libros LCB2.7.1. Diferenza, con axuda, entre información e publicidade. LCB2.8.1. Formula hipóteses, de xeito guiado, sobre a finalidade de diferentes textos moi sinxelos a partir da súa tipoloxía, e dos elementos lingüísticos e non lingüísticos moi redundantes, axeitados á súa idade. LCB2.8.2 Utiliza, de xeito guiado, as Tecnoloxías da Información e Comunicación para buscar información.	CCL CSC CCL CAA CSC CCL CAA CCL CAA	Coida os seus libros. Utiliza de xeito guiado as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura da información.
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR			
B3.1. Producir textos sinxelos segundo un modelo con diferentes formatos (descritivos, narrativos, dialogados) e intencións comunicativas (informativos, literarios e prescritivos, aplicando as regras ortográficas de nivel e coidando a presentación.	LCB3.1.1.. Escribe, con axuda, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá, do ámbito escolar e social, atendendo á forma da mensaxe e a súa intención comunicativa) e respectando as normas gramaticais e ortográficas básicas: cartas, folletos informativos, noticias, instrucións, receitas, textos literarios...	CCL CAA	Produce textos sinxelos segundo un modelo con diferentes formatos
	LCB3.1.2 Presenta os seus traballos con caligrafía clara e limpeza, evitando riscos etc	CCL CAA	Presenta os seus traballos con caligrafía clara e limpeza, evitando riscos etc
B3.2. Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita	LCB3.2.1 Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus	CCL CSC	Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
dos seus compañeiros.	compañeiros.		
B3.3. Aplicar, de xeito guiado, todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura.	LCB3.3.1. Utiliza borradores que amosan a xeración e selección de ideas e a revisión ortográfica na escritura de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal, social e escolar	CCL CSIEE CAA	Escribe, con axuda, textos moi sinxelos propios da súa idade.
B3.4. Elaborar, de xeito guiado, proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas da área.	LCB3.4.1. Elabora, de forma guiada, gráficas sinxelas sobre experiencias realizadas: plantar fabas, cría de vermes de seda.	CCL CAA	Elabora e presenta, de forma guiada, textos sinxelos, que ilustra con imaxes .
B3.5. Utilizar as Tecnoloxías da Información e Comunicación de xeito guiado para presentar as súas producións.	LCB3.4.2. Elabora e presenta, de forma guiada, textos sinxelos, que ilustra con imaxes de carácter redundante co contido	CCL CAA	Elabora de xeito guiado, proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas da área.
	LCB3.5.1. Usa, con axuda, as Tecnoloxías da Información e Comunicación para escribir e presentar textos moi sinxelos.	CCL CAA	
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA			
LCB4.1. Aplicar os coñecementos gramaticais básicos sobre a estrutura da lingua, (categorías gramaticais), para favorecer unha comunicación máis eficaz.	LCB4.1.1. Utiliza de xeito guiado categorías gramaticais básicas: o nome, artigo, adxectivo, verbo.	CCL	Utiliza de xeito guiado categorías gramaticais básicas: o nome, artigo, adxectivo, verbo.
	LCB4.1.2. Utiliza con corrección os tempos verbais: presente, pasado e futuro ao producir textos orais e escritos.	CCL	Utiliza con corrección os tempos verbais: presente, pasado e futuro ao producir textos orais e escritos.
	LCB4.2.1. Utiliza sinónimos e antónimos, polisémicas na expresión oral e escrita.	CCL	Utiliza sinónimos e antónimos, polisémicas na expresión oral e escrita.
LCB4.2. Desenvolver as destrezas e competencias	LCB4.2.2. Forma palabras compostas a partir de palabras simples.	CCL	Forma palabras compostas a partir de palabras simples.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
lingüísticas a través do uso da lingua.	LCB4.2.3 Identifica o suxeito/grupo nominal e predicado nas oracións simples.		Identifica o suxeito/grupo nominal e predicado nas oracións simples.
B4.3. cAplicar os coñecementos básicos sobre as regras ortográficas para favorecer unha comunicación máis eficaz.	CB4.3.1. Utiliza de forma correcta os signos de puntuación e as normas ortográficas propias do nivel e as aplica á escritura de textos significativos sinxelos ..	CCL	Utiliza de forma correcta os signos de puntuación e as normas ortográficas propias do seu nivel .
B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	LCB4.4.1. Aplica as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita. LCB4.4.2. Utiliza signos de puntuación nas súas composicións escritas. LCB4.4.3. Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.	CCL CCL CCL	Forma e ordena correctamente oracións simples .
B4.5. Utilizar programas e aplicacións educativas dixitais para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe.	LCB4.5.1. Utiliza de xeito guiado, distintos programas e aplicacións educativos dixitais como ferramenta de aprendizaxe.	CCL CD CAA	Utiliza de xeito guiado, distintos programas e aplicacións educativos dixitais como ferramenta de aprendizaxe.
B4.6. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada	LCB4.6.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos, léxicos) das linguas que coñece.	CCL CAA	Compara aspectos (gráficos, sintácticos, léxicos) das linguas que coñece.
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA			
B5.1. Valoración dos textos literarios como fonte de gozo persoal.	LCB5.1.1. . Valora de forma global, textos propios da literatura infantil: contos, cancións, poesía, cómics, refráns e adiviñas	CCL CCEC	Identifica textos sinxelos propios da literatura infantil: contos, poesías, cómics, adiviñas...
LCB5.2. Iniciar a lectura e expresiva de	LCB5.2.2. Interpreta,	CCL	Dramatiza con xestos e palabras, escenas de

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar.	Intuitivamente e con axuda, a linguaxe figurada en textos literarios (personificacións)	CAA CCEC CSC	contos curtos e sinxelos.
LCB.5.3 Valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas.	LCB5.3.1. Valora os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas.	CCL CCEC	Gozo da escoita de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos
LCB.5.5. Reproducir, con axuda, a partir de modelos dados, textos literarios sinxelos: contos e poemas.	LCB5.5.1. Crea, con axuda, sinxelos textos literarios (contos, poemas) a partir de pautas ou modelos dados.	CCL CAA	Interpreta, intuitivamente e con axuda, a linguaxe figurada en textos literarios (personificacións).
BB5.6. Reproducir textos literarios breves e moi sinxelos adaptados á súa idade.	LCB5.6.1. Reproduce textos orais moi breves e sinxelos: cancións e poemas.	CCL CAA	Utiliza de xeito guiado a biblioteca de aula como fonte de información e lecer.
B5.7. Participar con interese en dramatizacións de sinxelos textos literarios adaptados á idade.	LCB5.7.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.	CCL CAA CCEC	Escrebe textos sinxelos recreando contos ,poesías....
B5.8. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal.	LCB5.8.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal.	CCL CSC CCEC	Valora a literatura en lingua galega e castelá.

3.5. ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA.

LINGUA GALEGA E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR			
B1.1. Comprender a información xeral e relevante de textos orais moi sinxelos procedentes da radio ou da televisión, próximos á experiencia infantil.	LGB1.1.1. Comprende a información xeral e relevante de textos orais moi sinxelos procedentes da radio ou da televisión, próximos á experiencia infantil.	CCL CAA	Comprende a información xeral e relevante de textos orais moi sinxelos de carácter infantil procedentes de medios audiovisuais :radio,televisión.
B1.2. Comprender informacións audiovisuais sinxelas de carácter específico procedentes de diferentes soportes.	LGB1.2.1. Comprende informacións relevantes e específicas moi evidentes de documentos audiovisuais sinxelos que presenten imaxes e/ou sons moi redundantes co contido.	CCL CD CAA CSC	Comprende informacións relevantes e específicas moi evidentes de documentos audiovisuais sinxelos que presenten imaxes e/ou sons moi redundantes co contido.
B1.3. Comprender e producir textos orais sinxelos, propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.3.1. Participa nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e contestando se é preciso.	CCL CAA CSC CSEIEE	Participa nunha conversa entre iguais.
	LGB1.3.2. Sigue unha exposición breve da clase ou explicacións sobre a organización do traballo.	CCL CAA	Sigue unha explicación breve sobre a organización do traballo.
	LGB1.3.3. Elabora e produce textos orais moi breves e sinxelos ante a clase.	CCL CSIEE CAA	Elabora e produce textos orais moi breves e sinxelos ante a clase.
	LGB1.3.4. Participa no traballo en pequeno grupo.	CCL CSIEE CAA	Participa no traballo en pequeno grupo.
B1.4. Manter unha adecuada actitude de escoita, ante situacións comunicativas cotiás, respectando as intervencións dos e das demais.	LGB1.4.1. Atende as intervencións dos e das demais, en conversas e exposicións, sen interromper.	CCL CSC	Atende as intervencións dos e das demais, en conversas e exposicións sen interromper.
	LGB1.4.2. Respecta as opinións da persoa que fala, en situacións comunicativas cotiás.	CCL CSC	Respecta as opinións da persoa que fala, en situacións comunicativas cotiás.

LINGUA GALEGA E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
B1.5. Participar nas diversas situacións de interacción oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	LGB1.5.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	CCL CSC CAA	Respecta as quendas de palabra.
	LGB1.5.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais.	CCL CSC CCEC	Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais.
	LG1.5.3. Utiliza a lingua galega en calquera situación de comunicación dentro da aula e valora o seu uso fóra dela.	CCL CSC CCEC	Utiliza a lingua galega en calquera situación de comunicación .
	LGB1.5.4. Mira a quen fala nun intercambio comunicativo oral.	CCL CSC CCEC	Mira a quen fala nun intercambio comunicativo oral.
	LGB1.5.5. Mantén o tema nun intercambio comunicativo oral, mostra interese e unha actitude receptiva de escoita.	CCL CSC CCEC	Escoita e mostra interese nun intercambio comunicativo oral.
	LGB1.5.6. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	CCL CSC CCEC CAA	Participa na conversa formulando e contestando preguntas.
B1.6. Usar fórmulas sinxelas de tratamento adecuadas nos intercambios comunicativos máis habituais.	LGB1.6.1. Usa fórmulas sinxelas de tratamento adecuadas para saudar, despedirse, presentarse, felicitar, agradecer, escusarse e solicitar axuda.	CCL CAA	Usa fórmulas sinxelas de tratamento adecuadas para saudar, despedirse,....
B1.7. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en pequeno grupo.	LGB1.7.1. Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en pequeno grupo.	CCL CAA CSIEE	Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en pequeno grupo.
B1.8. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.	LGB1.8.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo e propia da lingua galega.	CCL CAA CCEC CSIEE	Interésase por expresarse oralmente e de forma axeitada.
B1.9. Recoñecer usos de linguaxe discriminatoria coas	LGB1.9.1. Identifica o uso da linguaxe discriminatoria e sexista evidente.	CCL CSC	Non

LINGUA GALEGA E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
diferenzas.	LGB1.9.2. Usa unha linguaxe respectuosa coas diferenzas, en especial as referentes ao xénero, ás razas e ás etnias.	CCL CSC	Usa unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.
B1.10. Identificar a lingua galega con diversos contextos de uso oral.	LGB1.10.1. Identifica a lingua galega oral con diversos contextos profesionais: sanidade, educación, medios de comunicación...	CCL CCEC	Identifica a lingua galega oral con diversos contextos
	LGB1.10.2. Recoñece a posibilidade de uso da lingua galega en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	CCL CCEC CSC	Recoñece a importancia do uso da lingua galega.
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER			
B2.1. Comprender a información explícita en textos sinxelos de uso cotián ou procedentes dos medios de comunicación.	LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos sinxelos, sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia do alumnado, procedentes dos medios de comunicación social.	CCL CD CSC	Comprende a información relevante de textos sinxelos sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia do alumnado,
	LGB2.1.2. Comprende informacións concretas en textos sinxelos, propios de situacións cotiás, como invitacións, felicitacións, notas e avisos ou mensaxes curtas.	CCL	Comprende informacións concretas en textos sinxelos.
	LGB2.1.3. Localiza información en textos breves e sinxelos vinculados á experiencia, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (folletos, descricións, instrucións e explicacións).	CCL CAA CSIEE	Localiza información en textos breves e sinxelos.
B2.2. Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de ilustracións.	LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de ilustracións.	CCL CAA CSC CSIEE CMCT	Interpreta oralmente unha ilustración.
B2.3. Ler, de forma guiada, textos sinxelos adecuados aos seus intereses para chegar progresivamente á expresividade e	LGB2.3.1. Descodifica de forma axeitada na lectura de textos diversos.	CCL CAA	Le textos sinxelos.
	LGB2.3.2. Le textos sinxelos en voz alta, acadando progresivamente a velocidade axeitada.	CCL CCL	Le textos sinxelos en voz alta.

LINGUA GALEGA E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
autonomía lectoras.	LGB2.3.3. Fai lecturas dramatizadas de textos.		
B2.4. Usar as bibliotecas de aula e de centro, respectando as normas básicas de funcionamento.	LGB2.4.1. Utiliza as bibliotecas de aula e de centro, respectando as normas básicas e máis sinxelas do seu funcionamento.	CCL CAA CSC	Utiliza as bibliotecas de aula e de centro, respectando as normas básicas e máis sinxelas do seu funcionamento.
	LGB2.4.2. Valora a utilidade das bibliotecas de aula e de centro e manipula os libros con coidado, devolvéndooos ao seu sitio logo de deles.	CCL CAA CSC	Coida os libros da biblioteca de aula e de centro.
B2.5. Ter interese por ter unha biblioteca propia.	LGB2.5.1. Amosa interese pola conservación e organización dos seus libros.	CCL CAA CSC	Amosa interese pola conservación e organización dos seus libros.
B2.6. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	LGB2.6.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	CCL CAA CSC CCEC	Amosa interese pola lectura
B2.7. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	LGB2.7.1. Selecciona textos do seu interese con certa autonomía, en función dos seus gustos e preferencias e explica dun xeito moi sinxelo, as súas preferencias lectoras.	CCL	Explica dun xeito moi sinxelo, as súas preferencias lectoras
	LGB2.7.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	CCL CSC CAA CSIEE	Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR			
B3.1. Producir e reescribir textos sinxelos relativos a situacións cotiás infantís, aqueles propios dos medios de comunicación ou os relacionados coa escola, respectando as convencións	LGB3.1.1. Produce e reescribe textos moi sinxelos relativos a situacións cotiás infantís como invitacións, felicitacións, notas ou avisos.	CCL CSIEE CAA	Escribe textos moi sinxelos, relativos a situacións cotiás infantís como invitacións, felicitacións, notas ...
	LGB3.1.2. Elabora pequenos textos con certa coherencia e de xeito creativo.	CCL CAA CSIEE	Elabora pequenos textos de dúas ou tres frases.
	LGB3.1.3. Usa nos seus escritos o	CCL	Usa o punto, a coma, dous puntos, puntos

LINGUA GALEGA E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
elementais da escrita.	punto, a coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación.		suspensivos, signos de exclamación e interrogación.
	LGB3.1.4. Interésase por aplicar as regras ortográficas, con especial atención ao uso das maiúsculas.	CCL CSC CCEC	Utiliza as maiúsculas como regra ortográfica..
	LGB3.1.5. Compón pequenos textos propios dos medios de comunicación social e/ou dos seus elementos (novas sinxelas e breves, titulares, pés de foto...) sobre acontecementos próximos á súa experiencia.	CCL CAA CSIEE	Compón pequenos textos propios dos medios de comunicación: titulares, pés de fotos...
	LGB3.1.6. Compón textos relacionados coa escola: listaxes, descrições e explicacións elementais.	CCL CAA CSIEE	Compón textos sinxelos relacionados coa escola.
B3.2. Elaborar textos sinxelos que combinen a linguaxe verbal e a non verbal.	B3.2.1. Elaborar textos sinxelos que combinen a linguaxe verbal e a non verbal.	CCL CAA	Non
B3.3. Usar de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto.	LGB3.3.1. Usa de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto.	CCL CSC CCEC CAA CSIEE	Elabora textos moi sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal:
B3.4. Utilizar recursos gráficos, como a ilustración, que faciliten a comprensión dos textos.	LGB3.4.1. Ilustra creativamente os seus textos con imaxes redundantes co seu contido.	CCL CD CAA CSIEE	Usa de xeito guiado, programas informáticos de procesamento.
B3.5. Presentar adecuadamente os traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	LGB3.5.1. Presenta os textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: disposición no papel, limpeza e calidade caligráfica.	CCL CD CSIEE	Ilustra con debuxos as súas creacións escritas.
	LGB3.5.2. Valora a lingua escrita como medio de expresión creativa	CCL CD CSIEE	Presenta os seus traballos con limpeza.
B3.6. Interesarse pola	LGB3.6.1. Interésase pola	CCL	Presenta os seus escritos con limpeza.

LINGUA GALEGA E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
presentación dos traballos escritos e valorar a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: disposición no papel, limpeza e calidade caligráfica.	CD CAA	
	LGB3.6.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	CCL CSC	Valora a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA			
B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical moi básica, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	LGB4.1.1. Signala a denominación dos textos traballados e recoñece nestes, de forma xeral, palabras e sílabas	CCL CAA	Recoñece, de forma xeral, palabras e sílabas.
	LGB4.1.2. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra.	CCL CAA	Diferencia as sílabas que conforman cada palabra.
	LGB4.1.3. Identifica os nomes propios a partir de palabras dadas, frases ou textos.	CCL CAA	Identifica os nomes propios nunha frase ou texto.
	LGB4.1.4. Signala o xénero e número de palabras dadas.	CCL CAA	Signala o xénero e número de palabras dadas.
B4.2. Coñecer, de forma xeral, as normas ortográficas máis sinxelas.	LGB4.2.1. Coñece, de forma xeral, as normas ortográficas máis sinxelas e aprecia o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas.	CCL CSC CCEC	Coñece, de forma xeral, as normas ortográficas máis sinxelas .
B4.3. Recoñecer a relación entre son e grafía así como as palabras como instrumento para a segmentación da escritura.	LGB4.3.1. Recoñece a relación entre son e grafía.	CCL CAA	Recoñece a relación entre son e grafía
	LGB4.3.2. Separa as palabras que conforman un enunciado.	CCL CAA	Separa as palabras que conforman un enunciado.
B4.4. Comparar aspectos moi básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integral	LGB4.4.1. Compara aspectos moi elementais e evidentes (gráficos, fonéticos, sintácticos, léxicos) das linguas que coñece.	CCL CAA	Compara aspectos elementais das linguas que coñece.
B4.5. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para	LGB4.5.1. Compara aspectos moi elementais e evidentes (gráficos, fonéticos, sintácticos, léxicos) das	CCL CAA	

LINGUA GALEGA E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.rada.	linguas que coñece		
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA			
B5.1. Recrear e reescribir de xeito moi sinxelo diversos textos literarios, usando modelos.	LGB5.1.1. Recrea e reescribe de xeito moi sinxelo diversos textos literarios: breves contos, poemas, refráns, adiviñas, trabalinguas, cantigas e xogos de sorte; usando modelos.	CCL CAA CCEC	Recrea e reescribe de xeito moi sinxelo diversos textos literarios.
	LGB5.1.2. Valora textos breves e sinxelos da literatura galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	CCL CCEC	Valora textos breves e sinxelos da literatura galega .
B5.2. Ler, de forma guiada, textos adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade e á autonomía lectoras.	LGB5.2.1. Le, de forma guiada, textos en silencio, adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á autonomía lectora.	CCL CCEC CD	Le, de forma guiada, textos en silencio, adecuados aos intereses infantís.
	LGB5.2.2. Le, de forma guiada e en voz alta, textos adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade lectora.	CCL CCEC CD	Le, de forma guiada e en voz alta, textos adecuados aos intereses infantís, para chegar a expresividade lectora.
B5.3. Recrear e compoñer breves relatos a partir de modelos sinxelos.	LGB5.3.1. Recrea e compón breves relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos e experiencias persoais.	CCL CCEC CSC	Recrea e compón breves relatos, a partir de modelos sinxelos.
B5.4. Participa en dramatizacións de textos literarios sinxelos adaptados á súa idade.	LGB5.4.1. Participa en dramatizacións de textos literarios sinxelos adaptados á súa idade.	CCL CSC CCEC	Valora a literatura en calquera lingua, como recurso de gozo persoal.
B5.5. Amosar interese, respecto e tolerancia ante as diferenzas persoais,	LGB5.5.1. Amosa curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.	CCL CCEC	Amosa curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social.
B5.6. Valorar a literatura en calquera		CCL	Valora a literatura en calquera lingua, como

LINGUA GALEGA E LITERATURA			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
lingua, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal sociais e culturais.	LGB5.6.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, e como recurso de gozo persoal.	CCEC	recurso de gozo persoal.

3.6. ÁREA DE MATEMÁTICAS.

MATEMÁTICAS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES.
BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS			
B1.1. Resolver problemas sinxelos relacionados con obxectos, feitos e situacións da vida cotiá e explicar oralmente o proceso seguido para a súa resolución.	MTB1.1.1. Comunica verbalmente de forma sinxela o proceso seguido na resolución dun problema simple de matemáticas ou en contextos da realidade.	CMCT CCL	Comunica verbalmente de forma sinxela o proceso seguido na resolución dun problema simple de matemáticas
B1.2. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais polo traballo matemático ben feito.	MTB1.2.1. Desenvolve e amosa actitudes axeitadas para o traballo limpo, claro e ordenado no caderno e en calquera aspecto a traballar na área de Matemáticas.	CMCT CAA	Traballa con limpeza.
B1.3. Iniciarse na utilización dos medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe coa axuda guiada do mestre ou da mestra.	MTB1.3.1. Manifesta interese na utilización dos medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe.	CMCT CD CAA	Manifesta interese na utilización dos medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe.
BLOQUE 2. NÚMEROS			
B2.1. Ler, escribir e ordenar números enteiros utilizando razoamentos apropiados.	MTB2.1.1. Le, escribe e ordena números ata o 999.	CMCT CCL	Le, escribe e ordena números ata o 999.
	MTB2.1.2. Identifica o valor de posición das cifras en situacións e contextos reais.	CMCT CCL	Identifica o valor de posición das cifras en situacións e contextos reais.
B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.	MTB2.2.1. Utiliza os números ordinais en contextos reais.	CMCT	Utiliza os números ordinais en contextos reais.
	MTB2.2.2. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá números naturais ata o 999.	CMCT CCL CAA	Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá números naturais ata o 999.
	MTB2.2.3. Descompón e compón números naturais,	CMCT	Descompón e compón números naturais, interpretando o valor de posición de

MATEMÁTICAS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES.
	interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.		cada unha das súas cifras.
	MTB2.2.4. Identifica os números pares e os impares.	CMCT	Identifica os nº pares e impares.
B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, en situación de resolución de problemas.	MTB2.3.1. Realiza cálculos numéricos básicos coas operacións de suma e resta na resolución de problemas contextualizados.	CMCT CAA	Realiza cálculos numéricos básicos coa operación de suma e restas na resolución de problemas
	MTB2.3.2. Realiza cálculos numéricos básicos coa operación da multiplicación na resolución de problemas contextualizados.	CMCT CAA	Realiza cálculos numéricos básicos coa operación da multiplicación na resolución de problemas.
	MTB2.3.3. Resolve operacións con cálculo mental.	CMCT CAA	Emprega procedementos diversos na realización de cálculos numéricos básicos.
B2.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados.	CMCT CAA	Resolve problemas dunha ou dúas operacións de sumar ou restar.
	MTB2.4.2. Iníciase na reflexión sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	CMCT CAA CSIEE	Expresa correctamente a solución de un problema.
BLOQUE 3. MEDIDA			
B3.1. Coñecer e utilizar o quilómetro, o metro e o centímetro como unidades de medida de lonxitude.	MTB3.1.1. Coñece e utiliza o quilómetro, o metro e o centímetro como unidades de medida de lonxitude.	CMCT	Utiliza o quilómetro, o metro e o centímetro como unidades de medida de lonxitude.
B3.2. Coñecer e utilizar	MTB3.2.1. Coñece e utiliza o	CMCT	Utiliza o quilo, o medio quilo e o cuarto

MATEMÁTICAS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES.
o quilo, o medio quilo e o cuarto quilo como unidades de medida de peso.	quilo, o medio quilo e o cuarto quilo como unidades de medida de peso.		quilo como unidades de medida de peso. .
B3.3. Coñecer e utilizar o litro, medio litro e cuarto litro como unidades de medida de capacidade.	MTB3.3.1. Coñece e utiliza o litro, medio litro e cuarto litro como unidades de medida de capacidade	CMCT	Utiliza o litro, medio litro e cuarto litro como unidades de medida de capacidade
B3.4. Coñece as unidades básicas de medida do tempo e as súas relacións, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.	MTB3.4.1. Le a hora en reloxos analóxicos e dixitais. (En punto, medias e cuartos)	CMCT	Le a hora en reloxos analóxicos e dixitais.
	MTB3.4.2. Resolve problemas sinxelos da vida diaria utilizando as medidas temporais axeitadas e as súas relacións.	CMCT	Resolve problemas sinxelos da vida diaria utilizando as medidas temporais
B3.5. Coñece o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea.	MTB3.5.1. Coñece a función e o valor das diferentes moedas e billetes (5,10, 20 e 50 euros) do sistema monetario da Unión Europea utilizándoas tanto para resolver problemas en situación reais como figuradas.	CMCT CAA	Coñece a función e o valor das diferentes moedas e billetes (5,10, 20 e 50 euros) .en problemas sinxelos.
B3.6. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB3.6.1. Resolve problemas sinxelos de medida.	CMCT CAA	. Resolve problemas sinxelos de medida.
	MTB3.6.2. Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas revisando as operacións utilizadas e as unidades dos resultados.	CMCT CAA CSIEE	Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas sinxelos.
BLOQUE 4. XEOMETRÍA			

MATEMÁTICAS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES.
B4.1. Identificar e completar figuras simétricas.	MTB4.1.1. Completa figuras partindo do seu eixe de simetría.	CMCT CAA CCL	Debuxa un obxecto partindo do seu eixe de simetría.
	MTB4.1.2. Coñece os diferentes tipos de polígonos en obxectos do entorno inmediato.	CMCT CAA CCL	Recoñece os diferentes polígonos en obxectos do seu entorno.
B4.2. Nomear un polígono segundo o seu número de lados.	MTB4.2.1. Coñece os diferentes tipos de polígonos en obxectos do entorno inmediato.	CMCT CAA	Recoñece formas rectangulares, triangulares e circulares en obxectos do contorno inmediato.
B4.3. Discriminar prismas, pirámides, conos, cilindros e esferas.	MTB4.3.1. Recoñece corpos con formas cúbicas e esféricas en obxectos do entorno inmediato	CMCT CAA	Recoñece corpos con formas cúbicas e esféricas en obxectos do entorno inmediato
B4.4. Interpretar representacións espaciais realizadas a partir de sistemas de referencia e de obxectos ou situacións familiares.	MTB4.4.1. Realiza e interpreta esbozos de itinerarios sinxelos.	CMCT CAA	Iníciase na resolución de problemas.
B4.5. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB4.5.1. Resolve problemas xeométricos sinxelos que impliquen dominio dos contidos traballados.	CMCT CAA	Resolve problemas xeométricos sinxelos.
	MTB4.5.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	CMCT CAA CSIEE	Expresa correctamente a solución de un problema.
	MTB4.5.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e	CMCT CAA CSIEE	Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas sinxelos con unidades de medida.

MATEMÁTICAS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES.
	interpretando as solucións no contexto.		
BLOQUE 5. ESTADÍSTICA E PROBABILIDADE			
B5.1. Recoller e rexistrar unha información que se poida cuantificar, utilizando algúns recursos sinxelos de representación gráfica: táboas de datos, bloques de barras, diagramas lineais... comunicando a información.	MTB5.1.1. Rexistra e interpreta datos en representacións gráficas básicas.	CMCT CAA	Rexistra e interpreta datos sinxelos en representacións gráficas básicas
B5.2. Realizar estimacións en situacións de azar utilizando o vocabulario: seguro, posible e imposible.	MTB5.1.2. Resolve problemas contextuais nos que interveñen a lectura de gráficos.	CMCT CAA	Resolve sinxelos problemas nos que interveña a lectura de gráficos.
	MTB5.2.1. Diferenza o concepto de suceso seguro, suceso posible e suceso imposible.	CMCT CAA	.Diferenza o concepto de suceso seguro, suceso posible e suceso imposible

3.7. ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS.

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA			
B1.1.B1.1. Crear unha imaxe positiva dun mesmo/a en base ás autopercepcións e autodescripción de calidades.	VSCB1.1.1.Recoñece e describe verbalmente os seus estados de ánimo en composicións libres.	CSC	Expresa a percepción da súa propia identidade.
	VSCB1.2.1.Detecta en si mesmo/a sentimentos negativos e emprega estratexias sinxelas para transformalos.	CSC CSIEE	Corrixe o seu comportamento en situacións onde poida sentir sentimentos negativos.
B1.2.Estruturar un pensamento efectivo empregando as emocións de forma positiva.	VSCB1.2.2.Motívase mediante estratexias sinxelas de pensamento en voz alta durante o traballo individual e grupal.	CSC CSIEE	Identifica e comunica as súas emocións.
	VSCB1.2.3. Realiza un adecuado recoñecemento e identificación das súas emocións.	CSC CCL	Describe oralmente os signos físicos que acompañan as diferentes emocións
	VSCB1.2.4. Expresa, respondendo a preguntas de persoas adultas, os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	CCL CCEC	Dramatiza diferentes estados de ánimo.
B1.3 Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación extrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	VSCB1.3.1.Asume as súas responsabilidades durante a colaboración.	CSC CSIEE	Participa na práctica de técnicas de relaxación.
	VSCB1.3.2. Realiza, respondendo a preguntas de persoas adultas, unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.	CSC CSIEE	Emprega algunhas estratexias que lle axudan a sentirse mellor.
B1.4. Adquirir capacidades para tomar decisións, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os	VSCB1. 4.1Utiliza o pensamento creativo na formulación de propostas de actuación.	CSC CSIEE	Interpreta o contorno e desenvólvese nel con autonomía.
	VSCB1.4.2. Toma iniciativas de	CSC	

VALORES SOCIAIS E CIVICOS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
problemas.	actuación durante a colaboración.	CSIEE	
B1.5. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común	VSCB1.5.1. Participa con interese na resolución de problemas escolares.	CSIEE CSC	Realiza as tarefas seguindo as pautas acordadas.
	VSCB1.5.2. Define e formula claramente problemas de convivencia.	CSC CCL	Desenvolve a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais
BLOQUE 2. A COMPRESIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS			
B2.1. Expresar opinións, emocións e estados de ánimo empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal	VSCB2.1.1. Expresar con claridade sentimentos e emocións.	CCL CSC	Imita e reproduce expresións, sentimentos e estados de ánimo.
	VSCB2.1.2. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais para expresar opinións, sentimentos e emocións.	CCL CSC CSIEE	Responde preguntas relacionadas con situacións vividas e con imaxes observadas.
	VSCB2.1.3. Emprega a comunicación verbal para comunicar afectos e emocións con amabilidade.	CCL CSC CSIEE	Emprega a comunicación verbal para comunicar afectos e emocións con amabilidade.
B2.2. Empregar a aserción.	VSCB2.2.1. Emprega a linguaxe positiva.	CCL CSC CSIEE	Expresa axeitadamente, experiencias, ideas, pensamentos e emocións en exposicións orais.
B2.3. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.3.1. Emprega diferentes habilidades sociais básicas.	CCL CSC CSIEE	Escoita, entende e dá sentido ás ideas que expoñen outras persoas durante o traballo en equipo
B2.4. Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas.	VSCB2.4.1. Identifica distintas maneiras de ser e actuar.	CSC CCL	Describe oralmente as características de diferentes persoas.
	VSC2.4.2. Identifica necesidades dos compañeiros e compañeiras, resalta as súas calidades e emite cumprimentos.	CCL CSC	Recoñece e explica emocións e estados de ánimo das demais persoas.
B2.5. Contribuír á	VSCB2.5.1. Forma parte activa das	CSC	Representa e dramatiza diferentes

VALORES SOCIAIS E CIVICOS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	dinámicas do grupo.	CCEC	formas de vida.
	VSCB2.5.2 Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.	CCL CSC	. Identifica necesidades dos seus compañeiros e compañeiras.
BLOQUE 3. A CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS			
B3.1. Participar en actividades grupais e de equipo, tendo en conta as propias necesidades e amosando unha boa disposición para recibir e dar axuda.	VSCB3.1.1. Establece relacións de confianza cos iguais e as persoas adultas.	CSC CNIEE	Desenvolve actitudes de colaboración en distintas situacións.
	VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais.	CSC CNIEE	Pide axuda, cando a precisa, e presta axuda aos compañeiros e compañeiras.
B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	VSCB3.2.1. Aмосa boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	CSC CAA CSIEE	. Mantén boas relacións cos compañeiros e compañeiras.
	VSCB3.2.2. Respecta as regras durante o traballo en equipo.	CSC	Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais.
B3.3. Valorar as condutas cotiás en relación ás normas de convivencia do colexio e realizar un uso responsable dos materiais escolares.	VSCB3.3.1. Coñece e enumera as normas da aula.	CCL CSC	Coñece e enumera as normas de convivencia da aula.
	VSCB3.3.2. Pon en práctica procesos e razoamentos sinxelos para valorar se determinadas condutas son acordes ás normas de convivencia escolares.	CSC CSIEE	Soluciona os problemas persoais da vida escolar coa independencia adecuada a súa idade
	VSCB3.3.3. Fai uso adecuado do	CSC	Fai uso adecuado do material

VALORES SOCIAIS E CIVICOS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
	material.		
B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	SCB3.3.4. Respecta as normas do centro escolar.	CSC	Coñece e enumera as normas de convivencia da aula.
	VSCB3.4.1. Resolve problemas persoais da vida escolar mantendo unha independencia adecuada á súa idade.	CSC CSIEE	Resolve problemas persoais da vida escolar, escoita as razón dos compañeiros e comprende as na medida das súas posibilidades.
	VSCB3.4.2. Escoita as razón das persoas coas que entra en conflito, comprende as, na medida das súas posibilidades e exponas oralmente.	CCL CSIEE CSC	
	VSCB3.4.3. Identifica as emocións e os sentimentos das partes en conflito.	CSC CSIEE	
VSCB3.4.4. Explica conflitos, causas e as súas posibles solucións, tendo en conta os sentimentos básicos das partes.	CSC CCL		
B3.5. Analizar, en relación coa experiencia de vida persoal, a necesidade de preservar os dereitos á alimentación, á vivenda e ao xogo de todos os nenos e nenas do mundo.	VSCB3.5.1. Representa plasticamente a necesidade da alimentación, a vivenda e o xogo para os nenos e as nenas.	CSC CCAC	Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.
	VSCB3.5.2. Explica as consecuencias para os nenos e para as nenas dunha mala alimentación, a falta de vivenda digna e a imposibilidade de xogar.	CSC CCL CSIEE	Colabora con persoas do outro sexo en diferentes situacións escolares.
	VSCB3.5.3. Respecta a igualdade de dereitos dos nenos e das nenas no xogo e no emprego dos xoguetes.		
	VSCB3.6.1. Colabora con persoas do	CSC	

VALORES SOCIAIS E CIVICOS			
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C. CLAVE	MÍNIMOS ESIXIBLES
B3.6. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidade entre homes e mulleres.	<p>outro sexo en diferentes situacións escolares.</p> <p>VSCB3.6.2. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.</p>		
B3.7. Tomar medidas preventivas, valorando a importancia de previr accidentes domésticos.	VSCB3.7.1. Valora a importancia do coidado do corpo e a saúde e de previr accidentes domésticos.	CSC CSIEE	. Valora a importancia do coidado do corpo e a saúde
	VSCB3.7.2. Razona as repercusións de determinadas condutas de risco sobre a saúde e a calidade de vida.	CCL CSIEE	Recoñece determinadas condutas de risco sobre a saúde e a calidade de vida.
	VSCB3.7.3. Expressa as medidas preventivas dos accidentes domésticos máis frecuentes.	CCL CSC	. Expressa as medidas preventivas dos accidentes domésticos máis frecuentes.

4. ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE.

4.1. ÁREA CIENCIAS DA NATUREZA.

CIENCIAS DA NATUREZA			
OBXEC.	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. HORAS
BLOQUE 1. INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA			
b e h i j	<p>B1.1. Iniciación á actividade científica.</p> <p>B1.2. Realización de proxectos con guía na súa estrutura e presentación de resultados.</p> <p>B1.3. Busca guiada de información en internet e noutros soportes.</p> <p>B1.4. Elaboración guiada de textos escritos básicos, murais, paneis, esquemas ou presentacións para recoller conclusións.</p>	<p>Elaboración guiada de textos escritos básicos, murais, paneis.....</p> <p>Busca guiada de información en internet e noutros soportes.</p> <p>Parta ilustrar algún conceptos realizaremos experimentos sinxelos: o volc.an, a descalcificación dun óso,,</p>	Unha sesión semanal ao longo de todo o curso.
a b c m	<p>B1.5. O traballo cooperativo.</p> <p>B1.6. Iniciación ás técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo intelectual.</p> <p>B1.7. Hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade.</p>	Iniciación ás técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo intelectual e na adquisición de hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade.	Ao longo das diversas sesións que constitúen o horario lectivo.
BLOQUE 2. O SER HUMANO E A SAÚDE			

<p>b e d h k m</p>	<p>B2.1. Identificación e observación das partes do corpo humano.</p> <p>B2.2. Relación co medio e co seu contorno.</p> <p>B2.3. Recoñecemento da respiración e da nutrición como funcións vitais.</p> <p>B2.4. Aceptación do propio corpo e do dos e das demais, coas súas limitacións e posibilidades.</p> <p>B2.5. Identificación e verbalización de emocións (medo, tristura, enfado, leducia, felicidade) e sentimentos propios e alleos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno • Actividades para recoñecer as diversas partes do corpo: xogos, cancións... • Recursos fotocopiabes. 	<p>Oito sesións.</p>
<p>a b d h k m</p>	<p>B2.6. Hábitos que inflúen nunha vida saudable: alimentación variada e equilibrada, a hixiene persoal, o exercicio físico regulado, o descanso e a adecuada utilización do tempo de lecer.</p> <p>B2.7. Hábitos de prevención de enfermidades e de accidentes no seu contorno e identificación de comportamentos apropiados de actuación cando se producen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno <p>Coñecemos os principais hábitos de hixiene e utensilios de aseo a importancia do exercicio e o descanso diario. Utilizaremos algunhas cancións.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recursos fotocopiabes. 	<p>Oito sesións.</p>
<p>b c e h</p>	<p>B2.8. Pirámide alimentaria.</p> <p>B2.9. Alimentos diarios necesarios.</p> <p>B2.10. Análise de costumes na alimentación diaria.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno. <p>Realizaremos un mural con una pirámide alimentaria.</p> <p>Confecionaremos menús saudables.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recursos fotocopiabes. 	<p>Oito sesións.</p>
<p>BLOQUE 3. OS SERES VIVOS</p>			

g e l	<p>B3.1. Diferenzas entre seres vivos e inertes.</p> <p>B3.2. Identificación das características e dos comportamentos de animais e plantas para adaptarse ao seu medio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno • Utilizaremos diversas películas para observar as distintas formas de vivir que teñen os distintos seres vivos. • Recursos fotocopiáveis. 	Oito sesións.
b c e h i j l m o	<p>B3.3. Observación dun animal ou dunha planta no seu medio natural ou reproducindo o medio na aula, empregando diferentes soportes: orais, escritos, gráficos, informáticos, fotográficos...</p> <p>B3.4. Rexistro elemental da observación e do contraste de datos entre os compañeiros/as.</p> <p>B3.5. Valoración da responsabilidade no coidado de plantas e animais domésticos.</p> <p>B3.6. Respecto polos seres vivos do contorno.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno • Traeremos á clase algunhas mascotas dos alumnos e estes contarán os seus costumes. • Recursos fotocopiáveis. <p>Plantaremos sementes sinxelas como lentellas ou garabanzos dentro dun bote de cristal cun algodón mollado para que os alumnos observen o crecemento das plantas e as súas partes.</p>	Oito sesións.
BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA			
a b e g h	<p>B4.1. Recoñecemento da presenza da auga e do aire no medio físico.</p> <p>B4.2. Uso responsable da auga e valoración da importancia do aire limpo para a vida.</p> <p>B4.3. Tarefas de redución, reutilización e reciclaxe na escola e no seu contorno próximo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno . <p>Coñecemos os diversos materiais e os distintos colectores para reciclalos.</p> <p>Realizaremos xigos con colectores de distintas cores e materiais diversos que os alumnos teñen que saber reciclar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recursos fotocopiáveis. 	Oito sesións.
b g h	B4.4. Observación dos efectos da aplicación dunha forza.	Realizaremos xogos onde os alumnos deben distinguir distintos tipos de forzas. Dar patadas a un balón, coller obxectos con pinzas, uso das tesoiras....	Oito sesións.

	B4.5 Realización de experiencias sinxelas para analizar efectos das forzas sobre obxectos e movementos cotiáns.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno • Recursos fotocopiáveis. 	
BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS			
a b c d e h m	<p>B5.1. Observación e clasificación de aparellos e máquinas sinxelas do contorno identificando a súa utilidade evitando estereotipos sexistas.</p> <p>B5.2. Manipulación e observación do funcionamento de obxectos, aparellos simples domésticos e escolares, das partes que os compoñen e da enerxía que necesitan para funcionar.</p> <p>B5.3. Prevención de riscos no emprego de máquinas e aparellos de uso cotián.</p>	<p>Coñecemos diversos aparatos tecnolóxicos, os elementos dun ordenador e o significado de Internet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno • Actividades onde podemos utilizar aparellos sinxelos.. • Recursos fotocopiáveis. <p>Actividades relacionadas co uso dos diversos obxectos sinxelos de uso cotián .</p> <p>Observación sobre algún xoguetes sinxelos que se poidan desmontar como coches, maquetas....</p>	Oito sesións.
a b h i	<p>B5.4. Identificación dos compoñentes básicos dun ordenador.</p> <p>B5.5 Coidado dos recursos informáticos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno. <p>Traballamos co ordenador e faremos actividades sinxelas para iniciarse no seu uso.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recursos fotocopiáveis. 	Oito sesións. O traballo co ordenador levarase a cabo durante a sesión semanal que para o fin esta sinalizada no horario da clase.

4.2. ÁREA CIENCIAS SOCIAIS.

CIENCIAS SOCIAIS			
OBXEC.	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. HORAS
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS			
b d e h i	<p>B1.1.O establecemento de conxecturas, de predicións e, a observación, e experimentación como procesos básicos que favorecen a iniciación ao coñecemento científico.</p> <p>B1. 2.Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea, que supoña un proceso de investigación e acción por parte do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes.</p> <p>B1. 3 Introducción no uso das TIC e outras fontes (directas e indirectas) para obter información, analízala, organizala, documentar o proceso mediante o uso do cartafol e a comunicación das conclusións.</p> <p>B1. 4 Planificación, xestión e presentación dos traballos co fin de acadar obxectivos.</p>	<p>Iniciación ás técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo intelectual e na adquisición de hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade.</p>	<p>Ao longo das diversas sesións que constitúen o horario lectivo.</p>
a b c d m	<p>B1.5.O traballo en equipo.</p> <p>B1.6.Iniciación na creación e o uso de hábitos e técnicas de estudo.</p> <p>B1.7.Valoración do esforzo e coidado do material.</p> <p>B1.8.A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.</p>	<p>Actividades relacionadas coa adquisición de hábitos e técnicas de estudo.</p> <p>Diálogos, asambleas,.....</p>	<p>Os primeiros 15 minutos da primeira sesión de cada día.</p>
h o	<p>B1.9.Utilización da terminoloxía propia da área.</p>	<p>Nas distintas actividades que se levan a cabo nos diversas unidades.</p>	<p>Nas sesións das distintas unidades. Tres sesións semanais.</p>
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA			

h j o	B2.1. Investigamos sobre os usos da auga, os lugares nos que aparece na contorna próxima e os uso responsable desta empregando as TIC.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecemos as características da auga e do aire. A auga na natureza e o aforro de auga Observamos as imaxes e os lugares da natureza onde se encontra auga. 	Seis sesións.
h a o	B2.2. Os ecosistemas da contorna e o ser humano.	<ul style="list-style-type: none"> • Observamos as imaxes e os lugares da natureza onde se encontra auga. . • Selección de actividades do Libro alumno • Actividades propostas didácticas do libro do profesor. • Recursos fotocopiáveis. 	Nove sesións.
a h e o	B2.3. A paisaxe natural. O coidado e a contaminación. Tipos de paisaxes. A paisaxe natural que nos rodea. Tipos de paisaxe e a súa conservación. Observación de diferentes tipos de paisaxe (a través de fotos, de imaxes da web, libros), comparación e identificación do tipo de paisaxe que corresponde ao contexto no que vive.	<ul style="list-style-type: none"> • Realizamos medicións sinxelas da temperatura cun termómetro colocado fóra da aula e faremos as diversas anotacións. Utilizaremos un pluviómetro para medir a cantidade de chuvia. <p>Coas diversas fotos que aparecen nos xornais e revistas, faremos un mural dos distintos tipos de paisaxes.</p>	As diversas medicións realizaránse ao longo do curso..
h o e	B2.4.. Realización dun mapa mental cos elementos máis significativos que conforman a paisaxe da localidade: relevo, ríos, illas, encoros, lagoas... e citar algunha característica deles	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno • Faremos un mapa mental cos elementos máis significativos que conforman a paisaxe da localidade: relevo, ríos, illas, encoros, lagoas... e con algunhas das súas características • Recursos fotocopiáveis. 	Seis sesións. As observacións realizaranse diariamente tomando como referencia a paisaxe que se observa dende a ventá.

e h o	B2.5.Rochas e minerais da contorna: cor, textura, forma, dureza. Usos básicos destes materiais. B2.6.Orientacións espaciais, nocións básicas que lle permitan orientarse nun debuxo ou nun plano sinxelo da contorna máis próxima.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno <p>Observaremos algunhas rochas e minerais que os alumnos traerán das súas casas e estudiaremos as súas propiedades e o seu uso.</p> <p>Realizaránse diversas actividades no patio do colexio .</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actividades propostas didácticas do libro do profesor. • Recursos fotocopiáveis. 	Seis sesión. Tódalas observacións realizarans semanalmente.
BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE			
a c h o	B3.1.Quen goberna a túa localidade? O Concello e os seus servizos básicos. O exercicio activo da cidadanía.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades para identificar os servizos básicos do noso concello e os seus traballadores. 	Seis sesións.
a h d	B3.2.A pertenza a grupos sociais da localidade: deportivos, recreativos, culturais,..	<ul style="list-style-type: none"> • Conversas sobre as diversas actividades que se realizan na contorna. 	Seis sesións.
A d h j o	B3.3..Investigación sobre as diferentes manifestacións culturais da contorna.	Realízanse assembleas semanais A asemblea de clase como momento para a reflexión, o diálogo, a escoita activa e a resolución pacífica de conflitos.	Unha sesións semanais.
h e d	B3.4. Os medios de comunicación. Impacto social.	A partir de imaxes reconece as distintas partes da casa e persoas que traballaron na súa construción. <ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno • Recursos fotocopiáveis. 	Seis sesións.
h g o	B3.5As profesións. Preparar unha enquisa, para coñecer as profesións das familias do alumnado do centro, analizar cales son a as máis usuais. Indagar sobre todo en aquelas que o alumnado descoñeza, as ferramentas que empregan, responsabilidade, servizos que prestan e comunicar os	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades para Coñecer as diferentes profesións das familias .Que ferramentas se empregan ,cales son os traballos que realizan.... lugar onde se encontran: porto, aeroporto, estación • Observamos as imaxes de 	Seis sesións.

	resultados.	<p>medios de transporte e a súa clasificación correspondente en acuáticos, aéreos e terrestres.</p> <p>Libro alumno</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recursos fotocopiables. 	
A h n	B3.6 Seguridade viaria como persoas viaxeiras e peóns ou peoas.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno <p>Realizar actividades relacionadas coas normas de educación viaria.</p> <p>A partir de imaxes reconece as distintas partes da rúa e persoas que traballan nela.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recursos fotocopiables. 	Seis sesións.
j h o	B3.7. Manifestacións culturais da contorna.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do Libro alumno <p>Buscaremos información sobre as diversas festas e celebracións que se levan a cabo na contorna.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recursos fotocopiables. 	Seis sesións.
BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO.			
h	B4.1. Conceptos temporais básicos: antes, despois, durante, pasado, presente e futuro, ano e década.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecemos os cambios producidos nas persoas e nos obxectos debidos ao paso do tempo. <p>Selección de actividades do Libro alumno</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizaremos una liña do tempo coas vivencias de cada alumno. <ul style="list-style-type: none"> • Recursos fotocopiables. 	Seis sesións.
h g	<p>B4.2. O reloxo e o calendario como instrumentos para medir o tempo. A súa evolución.</p> <p>B4.3. Toma de conciencia do paso do tempo investigando sobre a evolución dalgún</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tódolos días o chegar a clase sinalamos no calendario o día da semana e escribimos no encerado o nome, o nº, o mes e o ano. <p>Selección de actividades do</p>	<p>Seis sesións.</p> <p>As observacións faranse diariamente.</p>

<p>h j o h j</p>	<p>elemento do espazo próximo (os medios de transporte, os medios de comunicación, a escola como institución, a evolución dalgún aparello), realizando unha árbore xenealóxica dunha persoa, ordenando os feitos máis importantes da súa vida, da familia, da súa contorna...</p> <p>B4.4.O patrimonio histórico, cultural e artístico. Coidado e conservación.</p> <p>B4.5.Os museos como espazo de aprendizaxe e de goce.</p>	<p>libro do alumno.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizamos o proxecto de investigación sobre o reloxo de área. • Recursos fotocopiáveis. 	
---------------------------------------	---	---	--

4.3. ÁREA DE EDUCACIÓN ARTÍSTICA.

EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)			
OBX.	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. HORAS
BLOQUE 1. EDUCACIÓN AUDIOVISUAL			
j e	<p>B1.1. Exploración sensorial de elementos presentes no contorno natural (plantas, árbores, minerais, animais, auga etc.).</p> <p>B1.2. Observación de elementos plásticos do entorno artificial (edificios, mobiliario urbano, luminosos, sinais etc.).</p>	Observación de diversas obras relacionadas coa paisaxe do contorno.	seis sesións
e j	<p>B1.3. Observación comentario da obra plástica e visual no contexto, en exposicións e en museos.</p> <p>B1.4. Curiosidade por descubrir as posibilidades artísticas que ofrece o contexto. Identificación de nomes da profesión artística.</p> <p>B1.5. Descrición de imaxes presentes no contexto.</p> <p>B1.6. Exploración dos elementos plásticos nas imaxes (ilustracións, fotografías, cromos, carteis, logos etc.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realización das técnicas de estampado de témperas con cortiza. • Elaboración dunha colaxe con fotografías. • Construción tridimensional. • Representación de obxectos cotiáns, e composicións con figuras xeométricas planas. • Respecto e coidado do espazo e dos materiais en todas e cada unha das actividades. 	Seis sesións
j e	B1.7. Manipulación de obxectos cotiáns con diferentes texturas e formas.	<p>Descrición de láminas relacionadas co seu contorno.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Composición dunha paisaxe 	Seis sesións.

	B1.8. Descripción verbal de sensacións e observacións.	<p>outonal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Debuxo e recortable para formar un dominó de alimentos. • Composición dunha paisaxe invernal coa situación dos elementos buscando a harmonía compositiva. <p>Realización dunha postal navideña. Composición dunha paisaxe navideña .</p> <p>Debuxo das diversas vivendas que aparecen na súa contorna ,as súas rúas e paisaxes.</p>	Seis sesións.
e j	<p>B1.9. Exploración de distancias, percorridos e situacións de obxectos e persoas en relación co espazo.</p> <p>B1.10. Observación de diferentes maneiras de representar o espazo (fotografía aérea, planos, maquetas, mapas etc.).</p>	<p>Saída a ver exposicións ou visita a un museo .</p> <p>Traballaremos a obra dalgún pintor que puidésemos observar nas nosas saídas si é o caso.</p> <p>Narración das súas propias impresións con respecto a dito pintor.</p> <p>Si non se puidese realizar a saída poderemos usar alguna obra dalgún pintor coñecido.Realizaríamos un mural onde cada un dos alumnos debuxaría un anaco de obra a partir de debuxos previamente fotocopiados e estudiados.</p>	Realizaranse as saídas que están programadas.
j	B1.11. Experimentación con ferramentas nas actividades plásticas e con diversos soportes	Observación de diferentes mapas utilizando internet.Localización da súa localidade e da súa casa.	Catro sesións .
BLOQUE 2. EXPRESIÓN ARTÍSTICA			
J b	B2.1. Exploración de cores, mesturas e manchas de cor con diferentes tipos de pintura e sobre diversos soportes.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de identificación de estrutura corporal coas técnicas de debuxo e o estampado de témpera con cortiza. 	Catro sesións.

<p>j b</p>	<p>B2.2. Indagación sobre as posibilidades plásticas e expresivas dos elementos naturais e artificiais do entorno próximo.</p> <p>B2.3. Elaboración de debuxos, pinturas, colaxes, estampaxes, encartados, ilustracións etc.</p> <p>B2.4. Manipulación e transformación de obxectos para o seu uso noutras actividades escolares.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizamos as formas xeométricas • Recortamos diversas formas rectangulares para compoñer un crebacabezas. <p>Construiremos diversas máscaras para o entroido.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participación activa nunha obra teatral, apreciando o seu valor artístico. 	<p>Catro sesións.</p>
<p>j g j h j i a j a j c</p>	<p>B2.5. Experimentación con tipos de liñas (curva, recta, quebrada etc.).</p> <p>B2.6. Exploración das liñas que delimitan contornos e do espazo que delimita a forma aberta, pechada, plana e en volume.</p> <p>B2.7. Exploración visual e táctil da figura humana.</p> <p>B2.8. Exploración de recursos dixitais para a creación de obras artísticas.</p> <p>B2.9. Interese por usar axeitadamente e de maneira progresiva os instrumentos, os materiais e os espazos.</p> <p>B2.10. Satisfacción coa manipulación e a exploración dos materiais.</p> <p>B2.11. Interese polo traballo individual e colectivo confiando nas posibilidades da produción artística.</p> <p>B2.12. Respecto polas contribucións dos</p>	<p>Nas diversas actividades teremos coidado co uso que se lle debe dar aos diversos materiais e instrumentos.</p>	

	compañeiros e das compañeiras, e disposición para resolver as diferenzas.		
--	---	--	--

4.4. ÁREA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA			
OBX.	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. HORAS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR			
a c d e	B1.1. Estratexias e normas para o intercambio comunicativo: participación; escoita; respecto á quenda de palabra; respecto polos sentimentos dos e das demais.	<ul style="list-style-type: none"> Observación de imáxenes relacionadas coas narracións que introducen as diversas unidades didácticas. A partir das imaxes, intentar deducir a temática da narración. Posta a punto de ideas sobre as diversas aportación do alumnado, respetando a quenda de palabra. 	Ao comezo das diversas unidades didácticas .
b e	B1.2. Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais, especialmente xestos e ton de voz que complementen o significado da mensaxe.	Narracións e representacións dalgunhas esceas da vida diaria.	Nas diversas sesións
a b e	B1.3. Participa en situacións de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando unha secuencia lineal sinxela.	Conversacións sobre temas que en algún momento determinado podan xurdir na aula. Respetando a quenda de palabra.	Nas diversas sesións
b e	B1.4. Dedución das palabras evidentes polo contexto. Interese pola ampliación de vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas.	Busqueda de palabras con unha grafía concreta nas diversas lecturas que se realizan na aula. Exemplo: si na clase se está traballando ce, ci buscaremos palabras con eses sons.	Nas diversas sesións
b d	B1.5. Comprensión global de textos	Despois da lectura de textos de diversa tipoloxía, diálogos sobre a súa temática.	Nas diversas sesións

e i	orais de diversa tipoloxía e procedentes de diversas fontes (producción didáctica, gravacións, medios de comunicación).		
b d e i	B1.6. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de comunicación.	Traballos con páxinas do xornais.	Nas diversas sesións
b e	B1.7. Audición e reprodución de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese.	Escoita de narracións de textos adecuados a súa idade.	Nas diversas sesións
b e	B1.8. Dramatizacións de textos literarios adaptados á idade e de producións propias.	Representacións breves con xestos dalgún conto coñecido.	Nas diversas sesións
b e	B1.9. Produción de textos orais breves e sinxelos segundo a súa tipoloxía: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	<ul style="list-style-type: none"> Narracións de contos breves que eles mesmos coñecen. 	Nas diversas sesións
a d e m	B1.10. Uso dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	Respecto, nas súas conversas, polos seus compañeiros/as.	Nas diversas sesións

a b e	B1.11. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar e preguntar.	Traballo das normas sobre o respecto a quenda de palabra.	Nas diversas sesións
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER			
b e	B2.1. Lectura de distintos tipos de textos: próximos á súa experiencia.	Iniciación a lectura partindo do coñecemento dos diversas letras e os seus sons.	Nas diversas sesións
e	B2.2. Comprensión de textos de diversa tipoloxía, adecuados á súa idade utilizando a lectura como medio para ampliar o vocabulario.	Uso de textos breves e sinxelos para que sea doada a súa comprensión.	Nas diversas sesións
B e	B2.3. Utilización de estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións. Identificación de palabras clave. Anticipación de hipótese de significado polo contexto. Recoñecemento básico da tipoloxía textual.	Comprensión de textos breves e sinxelos.	Nas diversas sesións
e	B2.4. Gusto pola lectura. B2.5. Selección de libros segundo o gusto persoal. B2.6. Lectura dos libros establecidos no Plan lector.	<ul style="list-style-type: none"> Lectura de libros adaptados a súa idade utilizando a biblioteca de aula e de centro. 	Tódolos días na hora de P.L.

E i	B2.7. Uso da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de información e lecer.	Lectura de libros adaptados a súa idade utilizando a biblioteca de aula e de centro.	Todos os días.
a b e a e b e i	B2.8. Iniciación á creación da biblioteca persoal. B2.9. Identificación das mensaxes transmitidas polo texto. B2.10. Uso guiada das Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento igualmente guiado, da información.	Fomento do uso da lectura con suxerencias aos pais sobre algunha lectura recomendada para o alumnado desta idade.	Nas diversas reunións de pais e nas conversas cos nenos.
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR			
B e m	B3.1. Producción de textos para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades: con diferentes formatos (descritivos, narrativos, dialogados) e intencións comunicativas (informativos, literarios e prescritivos). B3.2. Cohesión do texto: mantemento do tempo verbal, puntuación.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades relacionadas co uso das normas ortográficas máis sinxelas :maiusculas,punto,interrogación,.... 	Nas diversas sesións

	<p>Comunicación de xeito guiado.</p> <p>B3.11. Produción de textos segundo o Plan de escritura do centro.</p>		
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA			
b e	<p>B4.1. A palabra.</p> <p>B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras (nome, verbo, adxectivo, pronomes, artigos) Características e uso de cada clase de palabra.</p> <p>B4.3. Tempos verbais: presente, pasado e futuro.</p>	<p>Actividades que axuden a memorizar o alfabeto: xogos, cancións..</p> <p>Actividades escritas que axuden a reforzar o uso das diferentes palabras o xénero e o número e as formas verbais</p> <p>Outro tipo de actividades pode ser o xogo do "cadáver exquisito" onde cada alumno ten que escribir una palabra segundo a orde recibida. Ao final con todas as palabras construímos un texto.</p>	
e	<p>B4.4. Vocabulario. Frases feitas. Formación de substantivos, adxectivos e verbos. Recursos derivativos: prefixos e sufixos.</p> <p>B4.5. Recoñecemento dos constituíntes oracionais: a oración simple, suxeito e</p>	<ul style="list-style-type: none"> • En cada una das lecturas que contén cada una das unidades do libro do alumno e tamén das lecturas que se realizan na clase de difentes contos traballaranse as palabras descoñecidas. • Realizaranse as actividades do libro do alumno así como as fichas de reforzo para reparar os distintos conceptos. • Traballaremos de forma lúdica os conceptos. 	Nas diversas sesións

	predicado.		
b e	B4.6. Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía e puntuación.	Actividades do libro do alumno e de reforzo. A partir das actividades escritas o alumno afianzará estes conceptos. Exercicios de ditado que se correxirán primeiro de forma colectiva e logo a nivel individual.	Nas diversas sesións
b e	B4.7. Clases de nomes: comúns e propios. B4.8. As relacións gramaticais Recoñecemento e explicación reflexiva das relacións que se establecen entre o substantivo e o resto dos compoñentes do grupo nominal.	Actividades de escritura do libro do alumno e de reforzo. Actividades lúdicas que de forma oral os alumnos saiban distinguir o suxeito do predicado.	Nas diversas sesións
e i	B4.9. Utilización do material multimedia educativo e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade.	Actividades con xogos educativos axeitados a súa idade Utilizando o ordenador e uso da pizarra dixital todo iso na aula de informática .	Nas diversas sesións Cando imos a aula de informática.
d e o	B4.10. Identificación das variedades da lingua na nosa comunidade autónoma. Identificación das similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na	Actividades onde se relacionen as linguas coñecidas polos alumnos. Semellanzas e diferenzas entre o galego e o castelán.	Nas diversas sesións

	súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.		
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA			
d e	<p>B5.1. Valoración dos textos literarios como fonte de gozo persoal.</p> <p>B5.2. Lectura guiada e comentada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.</p> <p>B5.3. Identificación de recursos literarios.</p> <p>B5.4 Valoración de recursos literarios.</p> <p>B5.5 Creación de textos literarios en prosa ou en verso: contos, poemas, adiviñas, cancións, e teatro.</p>	<p>Lectura diaria de contos que adquirimos da biblioteca do centro e da biblioteca da aula.</p> <p>Fondo de libros de préstamo dos alumnos que enriquecen a biblioteca da aula para disfrute de todos os alumnos,</p>	Nas diversas sesións
a b e	<p>B5.6. Comprensión, memorización e recitado de poemas co ritmo, entoación e dicción adecuados.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tempo de lectura diaria que os alumnos dedican a maiores do P.L. • Semanalmente leerase un conto das novidades da biblioteca do centro, <p>O uso da biblioca do centro a parte dos préstamos realízase nunha sesión semanal.</p>	Nas diversas sesións
d e	<p>B5.7. Dramatización e lectura dramatizada de</p>	<p>Actividades de composicións sinxelas de textos escritos tanto en prosa coma en verso.</p>	

	textos literarios		
d e o	B5.8. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal.	Todas as actividades relacionadas coa lectura serviránlle aos alumnos para apreciar o gusto pola lectura como fonte de lecer.	Nas diversas sesións

4.5. ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA.

LINGUA GALEGA E LITERATURA			
OBX.	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. HORAS
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR			
a e	B1.1. Comprensión de textos orais moi sinxelos procedentes da radio ou da televisión, para obter información xeral e relevante sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia infantil.	Actividades relacionadas co uso do xornal na escola con textos sinxelos adaptados a súa idade.	
b d e i	B1.2. Comprensión global e específica de informacións audiovisuais moi sinxelas procedentes de diferentes soportes. establecendo relacións de identificación, de clasificación e de comparación entre elas.	Explicacións sinxelas sobre as audicións que realizaremos das diversas unidades.	

a b c e o	B1.3. Comprensión e produción de textos orais moi sinxelos para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (breves exposicións ante a clase, conversas sobre contidos de aprendizaxe e explicación sobre a organización do traballo).	<ul style="list-style-type: none"> Lectura dos enunciados das diversas actividades que conforman o libro do alumno e conversa sobre o traballo que se vai levar a cabo. 	Nas diversas sesións
a c e o	B1.4. Actitude de escoita adecuada nas diferentes situacións comunicativas cotiás (conversas e exposicións orais) e respecto polas opinións de quen fala, sen interrupcións inadecuadas.	<ul style="list-style-type: none"> Observación de imáxenes relacionadas coas narracións que introducen as diversas unidades didácticas. A partir das imaxes, intentar deducir a temática da narración. Posta a punto de ideas sobre as diversas aportación do alumnado, respetando a quenda de palabra. 	Nas diversas sesións
a c d e	B1.5. Participación e cooperación nas situacións comunicativas da aula (peticións, anuncios, ordes, explicacións sinxelas, avisos, instrucións, conversas ou pequenas narracións), con respecto das normas que rexen a interacción oral (quendas de palabra, mantemento do tema, mostra de interese, mirar a quen fala e actitude receptiva de escoita e respecto ás opinións das demais persoas).	<p>Posta a punto de ideas sobre as diversas aportación do alumnado, respetando a quenda de palabra.</p> <p>Traballo cooperativo nas diversas actividades.</p>	
a b e o	B1.6. Uso de fórmulas sinxelas de tratamento adecuadas para saudar, despedirse, presentarse, felicitar, agradecer, escusarse e solicitar axuda.	Utilización axeitada das diferentes formas de cortesía :chamar a porta antes de entrar, dar os bos días ao entrar na clase, saudar cando se pasa lista diaria.	
b d	B1.7. Actitude de cooperación e de respecto en situacións de	Axuda e colaboración cos compañeiros na realización dunha tarefa.	

e	aprendizaxe compartida.		
e o	B1.8. Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas.	Realización de debates onde deben expresarse de forma axeitada.	Nas diversas sesións
a d e o	B1.9. Uso dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas, en especial ás referentes ao xénero, ás razas e ás etnias.	<ul style="list-style-type: none"> • Uso dun vocabulario axietado. 	Nas diversas sesións
a d e o	B1.10. Identificación da lingua galega con diversos contextos de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais (sanidade, educación, medios de comunicación...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	Coñecemento das diversas palabras relacionadas cos distintos ámbitos profesionais.	
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER			
b e l j o	<p>B2.1. Comprensión de informacións concretas en textos de uso cotián como invitacións, felicitacións, notas e avisos ou mensaxes curtas.</p> <p>B2.2. Comprensión de información xeral sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia do alumnado en textos procedentes dos medios de comunicación social, especialmente a noticia.</p> <p>B2.3. Localización de información en textos para aprender vinculados á experiencia, tanto en textos producidos con finalidade didáctica como nos de uso cotián (folletos, descricións, instrucións e explicacións).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Iniciación a lectura partindo do coñecemento dos diversas • Uso de textos breves e sinxelos para que se a doada a súa comprensión. letras e os seus sons. 	
b e	B2.4. Integración de coñecementos e de informacións procedentes de ilustracións	Lectura de cómics.	Nas diversas sesións

a b e	B2.5. Lectura guiada de textos adecuados aos intereses infantís para chegar progresivamente á expresividade e autonomía lectoras. B2.6. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios e non literarios.	<ul style="list-style-type: none"> Lectura diaria de contos axeitados a súa idade. 	Nas diversas sesións
a b e i	B2.7. Introducción ao uso das bibliotecas da aula e do centro, como instrumento cotián de busca de información e fonte de recursos textuais diversos.	<ul style="list-style-type: none"> Tempo de lectura diaria que os alumnos dedican a maiores do P.L. Semanalmente leerase un conto das novidades da biblioteca do centro, Uso da biblioteca do centro a parte dos préstamos realízase nunha sesión semanal. 	
a b e	B2.8. Mantemento adecuado e ampliación da biblioteca persoal.	Actividades onde se presentan as diversas novidades de libros axeitados a súa idade.	
a b e o	B2.9. Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias, de regulación da convivencia e de lecer	Actividades de lectura compartida entre todos os nenos da clase.	
a b e m o	B2.10. Desenvolvemento da autonomía lectora, da capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais, así como a apreciación do texto literario como recurso de gozo persoal.	<ul style="list-style-type: none"> Lectura de libros adaptados a súa idade utilizando a biblioteca de aula e de centro 	
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR			

a b e o	<p>B3.1. Producción e reescritura de textos moi sinxelos relativos a situacións cotiás infantís como invitacións, felicitacións, notas ou avisos.</p> <p>B3.2. Composición de textos moi sinxelos propios dos medios de comunicación social e/ou dos seus elementos (novas sinxelas e breves, titulares, pés de foto...) sobre acontecementos próximos á experiencia do alumnado en soportes habituais no ámbito escolar.</p> <p>B3.3. Composición de textos sinxelos relacionados coa escola para organizar e comunicar información (listaxes, descricións, explicacións elementais).</p> <p>B3.4. Respecto polas convencións xerais da escrita: uso das maiúsculas e do punto.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Escribir textos sinxelos tanto a nivel de copia como da súa propia creación. • Realización de pequenos ditados que logo correxiremos entre todos no encerado. 	Nas diversas sesións
a b e	B3.5. Utilización de xeito guiado de estratexias para a produción de textos, respondendo as preguntas de <i>para quen, e que</i> escribir, recoñecendo o tipo de texto (nota, aviso, conto).	Actividades para a produción de textos.	Nas diversas sesións
a b e j o	B3.6. Creación de textos sinxelos con intención informativa utilizando a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic.	Actividades nas que o alumno debe escribir un texto pequeno ou una oración que poida servir para un anuncio publicitario, una invitación a una festa...	Nas diversas sesións
b d e i j	B3.7. Iniciación á utilización de programas informáticos de procesamento de textos.	Escribir frases curtas no ordenador.	Nas diversas sesións
b e i j	B3.8. Utilización de elementos gráficos sinxelos, como a ilustración, para facilitar a	Realizar debuxos dalgún conto lido na clase.	Nas diversas sesións

	comprensión.		
a b e i	B3.9. Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica. B3.10. Interese polos textos escritos como medio de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias, de regulación da convivencia e de expresión creativa.	<ul style="list-style-type: none"> • Limpeza e orde nas súas producións escritas. 	Nas diversas sesións
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA			
e	B4.1. Inicio na identificación implícita e uso dalgúns termos lingüísticos elementais: denominación dos textos traballados; palabra e sílaba, nome propio e nome común. B4.2. Observación das variacións morfolóxicas (de singular e plural, feminino e masculino) en textos.	<p>Actividades que axuden a memorizar o alfabeto: xogos, cancións..</p> <p>Actividades escritas que axuden a reforzar o uso das diferentes palabras o xénero e o número e as formas verbais.</p>	Nas diversas sesións
b e	B4.3. Coñecemento das normas ortográficas máis sinxelas.	Traballo sobre as normas ortográficas máis sinxelas: maiúsculas, punto, interrogación,....	
e	B4.4. Recoñecemento da relación entre son e graña no sistema lingüístico galego. B4.5. Identificación da palabra como instrumento para a segmentación da escritura.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades do libro do alumno e de reforzo. A partir das actividades escritas o alumno afianzará estes conceptos. Exercicios de ditado que se correxirán primeiro de forma colectiva e logo a nivel individual. 	
a d e h m	B4.6. Observación das diferenzas entre a lingua oral e a lingua escrita. B4.7. Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	Actividades onde se relacionen as linguas coñecidas polos alumnos. Semellanzas e diferenzas entre o galego e o castelán.	Nas diversas sesións
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA			

b d e o	<p>B5.1. Recreación e reescritura de diversos textos literarios sinxelos, (narrativos ou poéticos): contos, poemas, refráns, adiviñas, trabalinguas, cantigas e xogos de sorte usando modelos.</p> <p>B5.2. Valoración e aprecio do texto literario galego como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.</p>	<p>Copia de pequenos textos narrativos.</p> <p>Lectura diaria de contos que adquirimos da biblioteca do centro e da biblioteca da aula</p>	<p>Nas diversas sesións</p>
b d e i	<p>B5.3. Lectura guiada de textos adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade e á autonomía lectoras.</p>	<p>Lectura diaria de contos que adquirimos da biblioteca do centro e da biblioteca da aula.</p> <p>Fondo de libros de préstamo dos alumnos que enriquecen a biblioteca da aula para disfrute de todos os alumnos.</p>	<p>Nas diversas sesións</p>
b e	<p>B5.4. Recreación e composición de poemas sinxelos e relatos breves para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas.</p>	<p>Narracións de pequenos relatos de dúas ou tres frases.</p>	<p>Nas diversas sesións</p>
b d e a d e o	<p>B5.5. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios sinxelos adaptados á súa idade.</p> <p>B5.6. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada), como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.</p>	<p>Todas as actividades relacionadas coa lectura serviranlle aos alumnos para apreciar o gusto pola lectura como fonte de lecer</p> <p>Realización de diversas obras teatrais.</p>	<p>Nas diversas sesións</p>
a d e	<p>B5.7. Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan</p>	<p>Lectura de contos relacionados coas costumes doutros países.</p>	<p>Nas diversas sesións</p>

o	noultras cultural B5.8. Comparación de imaxes, símbolos e mitos facilmente interpretables que noultras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais.	Realización de actividades sobre outras culturas a través dos contos. Realización dun proxecto de lectura : "viaxando polo mundo" "	
---	--	--	--

4.6. ÁREA DE MATEMÁTICAS.

MATEMÁTICAS			
OBX.	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. HORAS
BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS			
g e	B1.1.B1.1. Resolución de problemas que impliquen a realización de cálculos, explicando oralmente o significado dos datos, a situación planeada, o proceso seguido e as solucións obtidas.	Actividades en pequenos grupos para traballar a resolución de problemas :Comprender o enunciado para chegar a resolución.	Ao inicio de cada sesión.
g b	B1.2. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	Actividades dirixidas para desenvolver actitudes axeitadas que levarán ao alumno a afrontar a resolución dos exercicios.(actividades de traballo cooperativo). Levar a cabo pautas como as indicadas no programa de Fundi:Que me piden?,Como o fago?,vou ben?,Q? ue estratexia teño que empregar Desnvolver o programa Quinzet para a resolución de problemas.	Ao inicio de cada sesión.
b g i	B1.3. Utilización guiada de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe.	Actividades empregando o uso da pizarra dixital ou do ordenador.	
BLOQUE 2. NÚMEROS			
e g	B2.1. Números naturais ata o 999. B2.2. Nome e grafía dos números ata o 999. B2.3. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades , decenas e centenas. B2.4. O sistema de numeración decimal: valor de posición das cifras. B2.5. Identifica o número anterior e o	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades para adquirir o coñecemento dos números: orde,o seu nome e grafía empregando o ábaco,as regletas,fichas de dominó. • Actividades do libro do alumno e de fichas de reforzo. • Construir números de dúas cifras empregando os bloques multibase e o ábaco. • Realizar ditados de números. • Traballar coa recta numérica para identificar o número:maior-menor,anterior-posterior.. • Realizar comparacións empregando números da vida cotiá como:o número da casa,idade dos seus país e dos seus irmáns... 	Nas diversas sesións

	<p>seguinte a un dado.</p> <p>B2.6. Identifica o número maior, o menor e o igual a un dado.</p> <p>B2.7. Redondear, aproximar e estimar.</p> <p>B2.8. Construción de series ascendentes e descendentes</p>		
b e g	<p>B2.9. Números pares e impares.</p> <p>B2.10. Identifica e relaciona os números ordinais do 1º ao 10º.</p> <p>B2.11. Utilización dos números ordinais. Comparación de números.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades propostas no libro do alumno e fichas de reforzo. • Utilización de actividades de intelixencias múltiples: Intelixencia visual-espacial, intelixencia musical... 	Nas diversas sesións
b g	<p>B2.12. Iniciación no desenvolvemento de estratexias persoais de cálculo mental.</p> <p>B2.13. Gusto pola presentación ordenada e limpa dos cálculos e dos resultados.</p> <p>B2.14. Cálculo de sumas e restas con levadas.</p> <p>B2.15. Propiedades conmutativa e asociativa da suma.</p> <p>B2.16. Proba da resta.</p> <p>B2.17. Cálculo de multiplicacións.</p> <p>B2.18. Construción das</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades para potenciar o cálculo mental como o xogo con tarxetas... Estas actividades levaráanse a cabo diariamente. • Actividades para fomentar a limpeza, presentación ordenada dos cálculos e dos seus resultados. • Actividades para reforzar a colocación das cifras nas operacións de sumas e restas: uso das cartulinas.. • Utilizar datos coñecidos polos alumnos onde plantexaremos situacións de engadir ou quitar. <p>Actividades do libro do alumno e fichas de traballo.</p>	

	<p>táboas de multiplicar e apoiándose no número de veces, suma repetida, disposición en cuadrículas...</p> <p>B2.19. Termos da suma, resta e multiplicación.</p> <p>B2.20. Utilización en situacións familiares da sumas, restas e multiplicacións.</p>	<p>Actividades do libro do alumno e fichas de traballo.</p>	
bg	<p>B2.21 Resolución de problemas da vida cotiá.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Resolver problemas con datos da vida cotiá que sexan familiares para os alumnos. • Utilizar os programas antes mencionados. 	<p>Nas diversas sesións.</p>
BLOQUE 3. MEDIDA			
g	<p>B3.1. Unidades de lonxitude: quilómetro, metro e centímetro.</p> <p>B3.2. Unidades de peso: quilo, medio quilo e cuarto de quilo.</p> <p>B3.3. Unidades de capacidade: litro, medio litro e cuarto de litro.</p> <p>B3.4. Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.</p> <p>B3.5. Realización de medicións.</p>	<p>Realizaremos actividades para medir e comparar obxectos empregando as medidas de lonxitude</p> <p>Faremos medicións por grupos empregando as diversas básculas desde as convencionais como a "romana"</p> <p>Para as capacidades observación de recipientes de distintos tamaños.</p>	<p>Dez sesións</p>
g	<p>B3.6. Unidades de medida do tempo e as súas relacións: minuto, hora, día, semana e ano.</p>	<p>Tódolos días ao entrar na clase rodeamos no calendario o da no que estamos relacionando co número, semana, mes, ano .</p> <p>Utilización do calendario para observar que día da semana está antes ou despois,, que mes ..</p>	<p>Nas diversas sesións</p>

	B3.7. Lectura en reloxos analóxicos e dixitais	<p>Actividades utilizando datos da vida cotiá: Que día é o teu cumpleaños?.....</p> <ul style="list-style-type: none"> • Traballaremos as horas empregando o horario da clase: A que hora entramos?..... Debuxaremos nun reloxo analóxico a hora en punto e media.. Faremos o mesmo cun reloxo dixital.... 	Nas diversas sesións
b g	<p>B3.8. O sistema monetario da Unión Europea. Unidade principal: o euro. Valor das diferentes moedas e billetes.</p> <p>B3.9. Manexo de prezos de artigos cotiáns</p> <p>B3.10. Equivalencias entre moedas e billetes.</p>	<p>Actividades onde empregaremos o material que aparece no libro do alumno sobre a moeda, Mercar, vender, cambio....</p>	Nas diversas sesións
b g	B3.11. Resolución de problemas de medida.	<ul style="list-style-type: none"> • Realizaremos problemas onde se plantexen situación da vida cotiá nas que se teñan que empregar medidas: cambio de moedas, lonxitudes, capacidades..... 	Nas diversas sesións
BLOQUE 4. XEOMETRÍA			
b e g	<p>B4.1. Elaboración de simetrías sinxelas.</p> <p>B4.2. Eixes de simetría.</p> <p>B4.3. Identificación comparación e clasificación de figuras planas en obxectos e ámbitos cotiáns: triángulos, cuadriláteros, circunferencias, círculos e cadrados.</p> <p>B4.4. Tipos de triángulos: equilátero,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Presentamos os conceptos de línea recta e curva, e línea pechada e aberta con obxectos da clase e os coñecidos polos alumno • Actividades para o recoñecemento de figuras planas: cuadrado, rectángulo, triángulo.... • Realizaremos debuxos onde temos que empregar estas figuras, • Utilización de crebacabezas e outros xogos... • Búsqueda dos elementos característicos das figuras: nº de lados... • Debuxar planos onde sinalar itinerarios.. Búsqueda de solucións,,, • Utilización dun vocabulario axeitado nas distintas actividades´ • Manipulación de obxectos da vida cotiá para a interpretación das distintas figuras. • Realización de actividades de aprendizaxe cooperativo. 	Nas diversas sesións

	<p>isóscele e escaleno.</p> <p>B4.5. Elementos xeométricos básicos: lado, vértice e ángulo.</p> <p>B4.6 Identificación de corpos xeométricos en obxectos e ámbitos cotiáns: prisma, pirámide, cono, cilindro e esfera.</p> <p>B4.7. Formación de figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras por composición e descomposición.</p>		
b g	<p>B4.8. Interpretación, descrición e elaboración de esbozos de itinerarios sinxelos.</p> <p>B4.9. Uso de vocabulario xeométrico para describir itinerarios.</p>	<p>Actividades nas que o alumno distinga figuras planas sinxelas con obxectos da vida cotiá.</p>	
b g	<p>B4.10. Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá explicando oralmente por escrito o procedemento seguido e as solución obtidas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Plantexamento de problemas sinxelos onde teñamos que manipular figuras coñecidas polo alumno. 	<p>Nas diversas sesións</p>
BLOQUE 5. ESTADÍSTICA E PROBABILIDADE			
b g	<p>B5.1. Interpretación de diferentes gráficos: de barras, de barras dobres, de pictogramas e estadísticas.</p> <p>B5.2. Utilización de técnicas para a</p>	<ul style="list-style-type: none"> Realización de táboas con gráficos de barras ou outras similares que sexan sinxelas para o alumno. Interpretación dos datos obtidos nas observacións das actividades propostas na área de ciencias sociais. 	<p>Nas diversas sesións</p>

	<p>recollida e ordenación de datos en contextos familiares e próximos.</p> <p>B5.3. Distinción entre o imposible, o seguro e aquilo que é posible pero non seguro, e utilización na linguaxe habitual e de expresións relacionadas coa probabilidade.</p>		
--	---	--	--

4.7. ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS.

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS			
OBX.	CONTIDOS	ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE	TEMP. HORAS
BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA			
m	B1.1. O autoconhecimento. A autopercepción. A imaxe dun mesmo/a. As calidades persoais. A percepción das emocións. O recoñecemento das emocións. A linguaxe emocional.	<ul style="list-style-type: none"> • Debuxámonos a nos mesmos, a nosa cara. • Debuxamos aos compañeiros. • Actividades tipo: como somos, como son os nosos compañeiros? 	Unha sesión.
a m	B1.2. As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. Asociación pensamento-emoción. B1.3. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva.	<ul style="list-style-type: none"> • Relacionamos emocións e sentimentos ». • Debuxamos os nosos sentimentos na actividade do apartado «O meu emoticono». • Apreciamos as cualidades persoais dos outros na actividade do apartado «O que ves e o que non ves». 	Dúas sesións.
m	B1.3. A autorregulación das condutas cotiás. O control dos impulsos. A relaxación.	<ul style="list-style-type: none"> • Dramatizamos situacións de alegría na actividade do apartado «Eu tamén dou alegría». <p>Detectamos signos de enfado na actividade do apartado «El duende gruñón».</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reflexionamos sobre o enfado na actividade do apartado «Por que estás enfadado». • Discusións e traballo por parellas e grupos reducidos. • Posta en común en gran grupo, despois do traballo individual ou grupal. 	Tres sesións.
b	B1.4. A responsabilidade. A realización responsable das tarefas. As consecuencias das accións. A motivación.	<ul style="list-style-type: none"> • Contamos unha historia. • Reflexionamos sobre os erros na actividade do apartado «Que farías ti?». • Aportamos solución na actividade do apartado «Podemos facelo mellor». • Expresamos as nosas limitacións e 	Tres sesións

<p>b m</p> <p>a c</p>	<p>B1.5. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade nun mesmo e nunha mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. A toma de decisións persoal meditada. Tolerancia á frustración.</p> <p>B1.6. A iniciativa. A automotivación. A autoproposta de desafíos.</p>	<p>aceptamos consellos na actividade do apartado «Xira-para-pensa e conta...».</p>	
<p>BLOQUE 2. A COMPRESIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS</p>			
<p>m</p>	<p>B2.1. As habilidades de comunicación. A percepción e o emprego do espazo físico na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo: ton de voz e maneira de falar. Adecuación a diferentes contextos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Expresamos a amizade sin palabras na actividade do apartado «Xestos e palabras». • Creamos sopas de letras por parellas na actividade do apartado «Sopas de letras». 	<p>Tres sesións.</p>
<p>m e</p>	<p>B2.2. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Traballamos este concepto en tódalas sesión pola importancia que ten o respecto aos compañeiros escoitar e respectar a quenda de palabra. No ñibro de valores hai unas actividades relacionadas co tema, 	<p>Tres sesión</p>
<p>c m</p>	<p>B2.3. A intelixencia interpersoal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lemos unha historia e pensamos sobre ela na actividade do apartado «Unha breve historia». • Facemos un carné de superación persoal na actividade do apartado «E eu?». • Identificamos cousas nas que necesitamos axuda na actividade do apartado «Pedir axuda para superarme». • 	<p>Tres sesión</p>

b	<p>B3.3. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, compartir puntos de vista e sentimentos.</p> <p>B3.4. Estruturas e técnicas da aprendizaxe cooperativa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades do libro do alumno. • Actividades de reforzo. <p>Lectura dos contos que ilustran as unidades.</p>	Tres sesión
a	<p>B3.5. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social.</p> <p>B3.4. Respecto e conservación do medio ambiente. O uso responsable dos materiais persoais e escolares.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Acttvidades para potenciar as normas de convivencia tanto na escola como na casa e o respecto ao medio ambiente • Actividades do libro do alumno. 	Tres sesión
a	<p>B3.5. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades relacionadas coa igualdade e o respecto.As tarefas no fogar e na escola é de todos/as. 	Tres sesión.

5. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

A avaliación debe ir enfocada a mellorar a aprendizaxe dos alumnos; para iso é necesario diversificar as ferramentas e programar tempos e espazos na aula a fin de efectuar a avaliación dos procesos de aprendizaxe.

Propoñemos aquí algunhas ferramentas para a avaliación de desempeños competenciais, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe. Unhas serán para o desenvolvemento común de competencias en todas as áreas; e outras, para a avaliación das aprendizaxes concretas postas en práctica nas distintas materias.

Ferramentas comúns de avaliación competencial

1. Rexistro de observación das actividades cooperativas.
2. Diana de coavaliación sobre os membros do grupo.
3. Rúbrica de expresión oral no diálogo.
4. Autoavaliación do trazo e da escritura.
5. Rúbrica da expresión escrita.
6. Rúbrica de espírito emprendedor e creatividade.
7. Autoavaliación das actividades no libro.
8. Rúbrica dos traballos manuais.
9. Autoavaliación do uso das ferramentas tecnolóxicas e busca de información.

Ferramentas específicas da área de Ciencias da Natureza en 1.º de Primaria

1. Rúbrica de avaliación de coñecemento de partes do corpo e participación en clase.
2. Rúbrica de avaliación dun mapa mental sobre os alimentos.
3. Coavaliación sobre o coñecemento e o traballo sobre os animais.
4. Escala de observación: respecto polas normas durante a visita a un zoo.
5. Autoavaliación sobre os materiais reciclables.
6. Diana de autoavaliación do traballo sobre as máquinas.
7. Coavaliación de concursos e preguntas e respostas sobre os contidos dunha unidade.
8. Diana de avaliación da preparación de traballos e murais diversos.

9. Guión para portfolio para a recollida de evidencias de estándares de aprendizaxe.

5.1. FERRAMENTAS COMÚNS.

1. Rexistro de observación das actividades cooperativas si / non

Alumno	Achega ideas	Respecta a opinión dos seus	Mostra interese polo tema	Participa activamente	Axuda aos seus compañeiros
1					
2					

2. Diana de coavaliación sobre os membros do grupo

Nomes:

Azul: _____

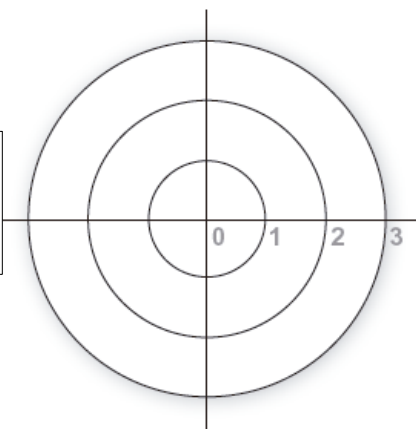
Verde: _____

Amarelo: _____

Vermello: _____

Gozou no traballo de equipo.

Respectou as opinións dos demais.

Mostrou unha actitude correcta.

3. Rúbrica Participou e achegou ideas. **no diálogo**

Categoría	4	3	2	1
Quenda de palabra	Respecta a quenda de palabra e achega ideas durante o diálogo.	Respecta a quenda de palabra.	Ás veces interrompe o interlocutor, pero non achega riqueza ao diálogo.	Apenas respecta a quenda de palabra e interrompe ao seu interlocutor con achegas fóra de contexto.
Fluidez	Exprésase fluidamente, sen titubos, pausas ou dúbidas.	Ao expresarse, fai algunha pausa para pensar.	Titubea de cando en vez e realiza máis dunha pausa ao expresarse oralmente.	Cústalle facer un discurso fluído. Para constantemente e fai longas pausas non parecendo poder empezar a falar de novo.
Riqueza de vocabulario	O vocabulario empregado polo alumno é rico, amplo e variado para a súa idade.	O seu vocabulario é variado, pouco repetitivo e adecuado para a súa idade.	Non mostra moita riqueza de vocabulario, usando algunhas palabras de xeito inadecuado ou non encontrando as que necesita para expresarse nalgúns ocasións.	O seu vocabulario é pobre. Na maioría das ocasións non encontra palabras para expresar o que desexaría dicir.
Discurso	Discurso amplo e sen repeticións.	Discurso amplo, pero repite algunha das ideas expresadas.	O seu discurso é breve, aínda que conciso e non repetitivo.	O seu discurso é moi breve, tan só expresando unha idea de xeito repetitivo.

4. Autoavaliación do trazo e da escritura

Alumno: _____

Trimestre / período: _____

1	Escribo textos de varias frases sen axuda.	
2	Escribo palabras e frases sen axuda.	

3	Copio frases completas.	
4	Copio palabras eu soño.	
5	Repaso as letras con coidado.	

En cada trimestre pintarás cada chanzo:

- De verde, o que poidas facer soño.
- De amarelo, o que esteas a aprender, pero necesitas axuda.
- En vermello, o que non podes facer soño e que mellorarás durante o curso.

Ao final de curso compararemos os tres trimestres e veremos se aínda debes mellorar algo ou chegaches á parte alta da escaleira.

- Conseguiches todo verde? PARABÉN...!
- Tes algún amarelo? INTÉNTAO DE NOVO!
- Como poderías mellorar?
- Pintaches en vermello? NON TE DESANIMES. SIGUE PRACTICANDO!
- Quen te podería axudar?

Outras ferramentas a traballar na aula:

5. Rúbrica da expresión escrita.
6. Rúbrica de espírito emprendedor e creatividade.
7. Autoavaliación das actividades no libro.
8. Rúbrica dos traballos manuais.
9. Autoevaluación do uso de ferramentas tecnolóxicas e busca de información.

6. DESCRITORES DAS DIVERSAS ÁREAS.

COMPETENCIA	INDICADORES	DESCRITORES
COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA	Coidado do contorno ambiental e dos seres vivos	<ul style="list-style-type: none"> • Interactuar co contorno natural de xeito respectuoso. • Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible. • Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno. • Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
	Vida saudable	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico. • Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable deste.
	A ciencia no día a día	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. • Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante. • Manexar os coñecementos sobre <i>ciencia e tecnoloxía</i> para solucionar problemas e comprender o que acontece a noso redor.
	Manexo de elementos matemáticos	<ul style="list-style-type: none"> • Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto. • Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
	Razoamento lóxico e resolución de problemas	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia. • Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.

		<ul style="list-style-type: none"> • Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.
COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA	Comprensión: oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Comprender o sentido dos textos escritos. • Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos... • Gozar coa lectura.
	Expresión: oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Expresar oralmente, de xeito ordenado e clara, calquera tipo de información. • Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos. • Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
	Normas de comunicación	<ul style="list-style-type: none"> • Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... • Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
	Comunicación noutras linguas	<ul style="list-style-type: none"> • Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. • Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. • Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. • Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiáns ou de materias diversas.
Competencia dixital	Tecnoloxías da información	<ul style="list-style-type: none"> • Empregar distintas fontes para a busca de información. • Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade. • Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
	Comunicación	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizar as distintas canles de comunicación

	audiovisual	<p>audiovisual para transmitir informacións diversas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
	Utilización de ferramentas dixitais	<ul style="list-style-type: none"> • Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento. • Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria. • Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.
CONCIENCIA E EXPRESIÓN CULTURAIS	Respecto polas manifestacións culturais propias e alleas	<ul style="list-style-type: none"> • Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial. • Valorar a interculturalidad como unha fonte de riqueza persoal e cultural. • Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.
	Expresión cultural e artística	<ul style="list-style-type: none"> • Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos. • Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián. • Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.
COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS	Educación cívica e constitucional	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola. • Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.
	Relación cos demais	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos. • Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en contornos de participación establecidos. • Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
	Compromiso social	<ul style="list-style-type: none"> • Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

		<ul style="list-style-type: none"> • Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela. • Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades. • Involucrarse ou promover accións cun fin social.
SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR	Autonomía persoal	<ul style="list-style-type: none"> • Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. • Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas. • Ser constante no traballo superando as dificultades. • Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
	Liderado	<ul style="list-style-type: none"> • Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos. • Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos. • Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
	Creatividade	<ul style="list-style-type: none"> • Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema. • Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa. • Encontrar posibilidades no contorno que outros non aprecian.
	Emprendimiento	<ul style="list-style-type: none"> • Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos. • Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas. • Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos. • Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.
	Perfil de aprendiz	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións

APRENDER A APRENDER		<p>executivas...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desenvolver as distintas intelixencias múltiples. • Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe. • Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
	Ferramentas para estimular o pensamento	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente... • Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos
	Planificación e avaliación da aprendizaxe	<ul style="list-style-type: none"> • Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe. • Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios. • Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe. • Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

6.1. CONTRIBUCIÓN DAS ÁREAS AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS.

Traballar por competencias na aula supón unha reflexión e unha reconfiguración dos contidos desde un enfoque de aplicación que permita o adestramento destas. As competencias non se estudan, nin se ensinan, adéstranse. Para iso, xeraremos tarefas de aprendizaxe onde favorezamos nos alumnos a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é inabarcable polo que cada unha se estrutura en indicadores, grandes piares que permiten describirla dun xeito máis preciso. Podemos encontrar entre tres e seis indicadores por competencia.

O indicador segue sendo aínda demasiado xeral, polo que o descompoñemos no que chamamos descritores da competencia que «describen» ao alumno competente neste contorno. Por cada indicador encontraremos entre tres e seis descritores redactados en infinitivo.

En cada unidade didáctica concretaremos o descritor en desempeños competenciais redactados en terceira persoa de presente de indicativo. O desempeño será o aspecto concreto da competencia que poderemos adestrar e avaliar de xeito explícito na unidade, será concreto e obxectivo e indícanos que debemos adestrar e observar nas actividades deseñadas.

Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto aplicable a toda materia e curso.

Respectando o tratamento específico nalgúns áreas, os elementos transversais, tales como, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendimento e a educación cívica e constitucional se traballarán desde todas as áreas posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe dos alumnos sexa o máis completo posible.

Por outra parte, o desenvolvemento de valores presentes tamén en todas as áreas axudará a que os nosos alumnos aprendan a desenvolverse desde uns determinados valores que constrúan unha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir.

A diversidade de alumnos cos seus estilos de aprendizaxe diferentes levaranos a traballar desde as diferentes potencialidades con que contan, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

En cada área incidiremos no adestramento de todas as competencias de xeito sistemático, facendo fincapé nos descritores máis afíns á área.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área curricular permítenos utilizar elementos e razoamentos matemáticos para resolver problemas provenientes de situacións cotiás partindo do coñecemento dun mesmo, da natureza e da interacción cos outros. Así mesmo, incorpora a aplicación dalgunhas nocións, conceptos científicos e técnicos coa posibilidade real de utilizar a actividade matemática en contextos variados aos que se ten que enfrontar o propio alumno.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente son::

- Interactuar co contorno natural de xeito respectuoso.
- Respetar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Manexar os coñecementos sobre o funcionamento dos obxectos e aparatos para solucionar problemas e comprender o que acontece a noso arredor.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

A expresión oral e a expresión escrita requiren dun adestramento en cada unha das áreas. De forma sistemática procuraremos adestrar polo menos un descriptor en cada unha das unidades didácticas.

Trataremos de que adquiran as destrezas comunicativas no uso da linguaxe. Será unha prioridade dotar o alumnado de estratexias que favoreza unha correcta aprendizaxe e que lle asegure un manexo efectivo nas situacións cotiás e en diferentes contextos nos que se encontre.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e clara calquera tipo de información.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor.
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.
- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

Competencia dixital

Ser competente na utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como instrumento de traballo intelectual inclúe utilizalas na súa dobre función de transmisoras e xeradoras de información e coñecemento. Faise necesario o manexo de ferramentas dixitais para a adquisición de información transformándoa en coñecemento. Os descritores que adestraremos nas diversas áreas serán:

- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías

Conciencia e expresións culturais.

A través das diferentes áreas podemos coñecer o mundo no que vivimos, o contorno que nos rodea e os seus cambios, polo que esta competencia nos pode dar unha visión diferente desde a perspectiva das diferentes manifestacións culturais e a forma de expresión artística.

Os descritores que adestraremos nesta competencia nas diversas áreas son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas.

As competencias sociais e cívicas encerran a comprensión e a aplicación de dereitos e deberes dos cidadáns nun Estado democrático. Traballar cos compañeiros, convivir, compartir coñecemento, participar na xestión do grupo, propoñer, colaborar... son aspectos desta competencia que podemos adestrar.

Os descritores que adestraremos nas diferentes áreas son:

- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións div
- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e na resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en contornos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto polos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor .

Desenvolver a autonomía persoal, o liderado na xestión de grupos de traballo e estimular a creatividade son aspectos doadamente abordables desde calquera área no traballo diario e mediante a proposta de traballo en grupos colaboradores. Ademais

podemos promover o adestramento de habilidades propiamente emprendedoras no deseño de tarefas que permitan a xestión de recursos materiais e persoais.

Neste caso, os descritores a adestrar nas diversas áreas son:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades cos coñecementos previos da unidade.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender.

A competencia de aprender a aprender supón dispoñer de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuar aprendendo de xeito cada vez máis eficaz e autónoma de acordo con aquilo que consideramos. Dende todas as áreas se ve a necesidade de traballar de forma explícita a confianza nun mesmo para poder traballar cos outros e o gusto por aprender.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia nas diferentes áreas son:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.

- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

7. METODOLOXÍA.

A metodoloxía ten por finalidade orientar e asegurar durante a Educación Primaria, unha actuación pedagóxica o máis axeitada posible ós temas relacionados coa maneira de impartila ensinanza. A ensinanza do alumnado realizarase a través dunha aprendizaxe significativa. Os principios nos que

se basea son:

- Partir do nivel de desenvolvemento do alumnado e das súas aprendizaxes previas.
- Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización dos coñecementos previos e da memorización comprensiva.
- Autonomía: facer posible que os alumnos e alumnas realicen aprendizaxes significativas por si só.
- Proporcionar situacións nas que os alumnos e alumnas deban actualizar os seus coñecementos.
- Proporcionar situacións de aprendizaxe motivadoras.
- proporcionar situacións de aprendizaxe que esixan unha intensa actividade mental do alumno ou alumna e que o leve a reflexionar e a xustificar as súas actuacións.
- Promove-la interacción na aula como motor de aprendizaxe. A participación activa requirirá que o alumnado se apropie progresivamente das normas convencionais

Aspectos a ter en conta:

- A adecuación dos obxectivos xerais da Educación Primaria ó contexto socioeconómico e cultural do Centro e ás características dos alumnos/as.
- Prestarase atención á diversidade do alumnado se queremos que todos aprendan. En canto ó proceso ensinanza-aprendizaxe na aula distinguiremos varios tipos de actividades segundo a súa finalidade, tendo en conta que non todos saben o mesmo, que non teñan as mesmas capacidades, intereses ou maneiras de aprender.
- Principio de globalización: require organiza-los contidos entorno a eixes que permitan aborda-los problemas, as situacións e os acontecementos dentro dun contexto na súa globalidade.
- Metodoloxía construtiva: o factor decisivo na realización das aprendizaxes escolares é o alumno ou alumna, quen modifica e reelabora os esquemas de coñecemento,

construíndo a súa propia aprendizaxe. Neste proceso o profesor/a actuará como guía para establecer relacións entre os coñecementos e experiencias previas e os novos contidos. O seu labor é de mediador no proceso, de promotor de contextos variados.

- Educación dos valores: a educación moral e cívica, a educación para a paz, a igualdade de oportunidades entre os sexos, a educación ambiental, sexual, para a saúde, a educación do consumidor e a educación vial estarán sempre presentes no proceso de ensino e aprendizaxe.

- Actividades lúdicas: o xogo plantéxase como recurso especialmente indicado para a motivación e a relación intergrupala. O carácter lúdico e gratificante estará presente en tódalas actividades para facilitala súa realización.

Do anteriormente dito desprendese que:

- Pretendemos poñer en práctica unha metodoloxía integradora e participativa que afronte a diversidade presente, que sexa lúdica e estimulante a través da utilización de variados recursos na escola. Deste xeito o alumnado irá acadando un conxunto de aptitudes e competencias básicas.

- A variedade das producións ou modelos presentados será fundamental, non só para manter a motivación, senón tamén para atender ás diferenzas de nivel, de desenvolvemento e de formas de aprender.

- Todas as áreas curriculares deben contribuír ao desenvolvemento de procesos autónomos, de exploración activa, de expresión persoal, de creación, de busca de estratexias propias de resolución de problemas e de sensibilidade estética. Aspectos como a creatividade, a investigación, o esforzo,... non deben ser tratados en todas as áreas.

- A metodoloxía conducirá tamén á adquisición dunha autonomía crecente que se acadará primeiro aprendendo a empregar as axudas externas (dicionarios, internet, bancos de recursos da aula...) e as internas (reflexións no uso da lingua, autoavaliacións,...)

- Débese partir das experiencias vividas polo alumnado. A partir de situacións

contextuais e daquilo que está presente na vida do alumnado, tratarase de que tente interpretalo usando conceptos cada vez máis complexos e rigorosos.

- Cómpre partir do próximo e inmediato, de aspectos relacionados co seu contorno e abordar a resolución de problemas reais.

- alumnado debe ser protagonista da súa propia aprendizaxe, construíndo e autorregulando.

- O estudo debe abordarse desde unha perspectiva global. Cómpre, organizar os contidos e bloques de xeito globalizado arredor de proxectos, centros de interese, investigacións no medio...
- Na significatividade está involucrada tamén a funcionalidade social: o que o alumnado aprende debe ter sentido para poder actuar na colectividade.
- A aprendizaxe terá unha interacción entre iguais que fomente o intercambio de ideas e o cuestionamento dos propios esquemas, a descuberta dos propios erros, o desenvolvemento do respecto cara ás opinións alleas, a participación responsable en tarefas de grupo e o dominio cada vez máis autónomo das regras que rexen o intercambio comunicativo.
- A aprendizaxe é unha construción persoal. Aprender é reconstruír os esquemas partindo das ideas de cada persoa, estendéndoo ou modificándoo segundo o caso
- A atención á diversidade debe estar presente en calquera deseño de estratexias para aprender.

Cómpre non esquecer a introdución da perspectiva de xénero na área: evitar a masculinización; incluír tamén as contribucións das mulleres.

- Iniciarase aos alumnos na introdución ao coñecemento científico que permitirá ampliar e profundar, a experiencia persoal. O alumnado de primaria debe iniciarse no método científico máis como instrumento para abordar solucións a problemas do contorno que como un método moi estruturado en pasos e ríxido.

O papel do profesorado é o de:

- facilitador das aprendizaxes críticas e persoais;
- organizador de ambientes adecuados que permitan o manexo de fontes diversas e actualizadas;
- Propiciador de experiencias de aprendizaxe integradoras, significativas, diversificadas e globalizadoras.
- Favorecedor do traballo colectivo e cooperativo que permita a máxima interacción entre o alumnado...

A súa actuación deberá favorecer contextos múltiples que permitan a exploración, a experimentación e o descubrimento. Estes contextos favorecerán a actividade, a reflexión sobre a acción, a valoración crítica previa observación, comparación e contraste... Será necesariamente un papel de dinamizador do grupo que suxira propostas capaces de facer que o alumnado relacione as súas ideas previas coas novas aprendizaxes, facilitando visións alternativas, organizando a adquisición de técnicas

diversas de xeito progresivo, fomentando no alumnado o uso de estratexias persoais, creando un clima de aula que potencie o contraste de opinións, a reflexión conxunta, o intercambio e a relación. Capaz de estimular o alumnado para que atope solucións persoais e creativas, evitando as respostas únicas e pechadas.

En definitiva, un profesorado que:

- deixe de desempeñar un papel de transmisor,
- que valore as achegas e progresos nunha actividade coavaliativa,
- que estimule a actividade e a participación e
- que evite todo tipo de discriminacións.

A organización da aula debe permitir o intercambio entre o alumnado, a exploración e manipulación sensorial dos materiais, obxectos e instrumentos para descubrir as súas posibilidades e para seleccionar aqueles máis adecuados ao tipo de actividade que se quere realizar e ao resultado que se quere obter. Os espazos deben ser amplos e flexibles, que permitan agrupamentos diversificados e o traballo cooperativo e ofrezan posibilidades variadas de uso en diferentes momentos, sen descartar os espazos comúns do centro.

O clima e a organización da aula debe permitir:

- A planificación conxunta e a autonomía nas tarefas.
- A organización dos materiais e recursos, a adopción de fórmulas variadas de agrupamento acordes coas necesidades diversas de traballo de cada área...
- Unha aula, en suma, que posibilite a realización de actividades diversas (buscar no ordenador, facer experimentos, tomar notas, facer esquemas, consultar libros, escribir, manexar un modelo anatómico, discutir en gran grupo, debater en pequeno grupo...).

Algunhas técnicas, estratexias e métodos que poden axudar nesta tarefa de achegamento do alumnado ao coñecemento son:

- Proxectos.- Ao redor dun tema ou aspecto de interese.
- Investigación no medio.- Partindo dunha situación real e da súa observación defínense aspectos que teñen que ser motivo de estudo a través dun debate na clase.
- Actividades de experimentación.- Este tipo de actividades apunta cara ao desenvolvemento dunha actitude científica nas nenas e nos nenos.
- Resolución de problemas concretos, a aprendizaxe como tratamento de situacións problemáticas de interese persoal, social e local, e que hai que proponer actividades que impliquen activamente o alumnado na resolución de problemas sobre o medio utilizando recursos variados.

- Realización de debates, mesas redondas...
- Estudo e debates sobre casos

Existen múltiples actividades, tarefas... posibles de aprendizaxe na área. Algúns exemplos son:

- Exposicións
- Organización de álbums
- Dramatizacións e xogos de rol
- Elaboración de cartafolios, carpetas dixitais... temáticos
- Organización de ficheiros temáticos de vocabulario
- Producción de diarios de campo, biografías...
- Realización de xogos de orientación
- Construción de maquetas
- Elaboración de monografías sobre un tema local
- Preparación dunha conferencia
- Elaboración dun cómic sobre un período histórico

Requírese o uso de recursos múltiples e variados, convencionais e non convencionais, así como a creación de recursos propios e de aula elaborados polo alumnado con materiais diversos (entre os que cabe salientarmos os de refugallo)

Un dos recursos salientables é o do xogo, dado que, ademais de contribuír a un desenvolvemento afectivo e social, fomenta a exploración, a manipulación de materiais e é un medio ideal para a adquisición de habilidades corporais.

O uso de materiais audiovisuais. Neste grupo pódense incluír: ordenador, cine, televisión, canón de vídeo, cámara fotográfica, materiais para o traballo coa luz, radio, casete, pantalla dixital...As TIC, son cada vez máis esenciais na área para buscar información (internet, dicionarios e enciclopedias dixitais, webquest...), como facilitador do tratamento de datos, como recurso capaz de amosar modelos, como medio para a redacción de informes e para a comunicación de conclusións e informacións, para a resolución e comprensión de problemas matemáticos, para a adquisición e desenvolvementos dos idiomas, para comparar música e actividades plásticas de diferentes lugares e momentos, como medio para usar programas de ordenador para deseño e debuxo,...

Un recurso básico será tamén a biblioteca (da aula e do colexio) como centro de recursos de aprendizaxe ou centro de recursos de información. Nela podemos atopar: biografías, libros de imaxes, libros de literatura infantil e xuvenil, cancioneros, discografía, vídeos, enciclopedias, CD...

Xunto aos recursos comentados, hai que ter en conta tamén aqueles que xa son de uso común nas clases de plástica e música como: carteis, anuncios publicitarios, fotografías, catálogos, láminas, debuxos, obxectos para colorear (rotulador, ceras, témpera, acuarela...), diferentes tipos de soporte (papel, cartón, teas, pedras...), diferentes obxectos cotiáns

De utilidade pode ser o contacto real ou virtual con outras escolas, institucións variadas, museos, exposicións, espectáculos, obradoiros de artesanía... que posibiliten o coñecemento de diversos patrimonios culturais, artísticos e musicais.

O traballo permitirá ao alumnado utilizar variados recursos, entre eles atópanse os seguintes:

- Debuxos, fotografías, películas, carteis...
- Vestixios histórico-artísticos
- Cancións, sons...
- Vídeos, cintas, discos, CD...
- Museos
- Exposicións
- Mapas, planos, atlas, globos...
- Medios de comunicación

A modo de síntese os principais puntos sobre os que se basea a metodoloxía serán:

- Salientar aquelas aprendizaxes básicas e imprescindibles.
- Ter un enfoque integrador.
- Centrarse na funcionalidade.
- Procurar que o alumno aprenda a aprender.
- Favorecer o traballo cooperativo.
- Permitir moverse con seguridade entre toda información.
- Estratexias metodolóxicas (comúns)
- Desenvolvemento en espiral e a globalización.
- Construción de aprendizaxes significativas.
- Autorregulación das aprendizaxes por parte do alumno.
- Atender á diversidade.
- A aprendizaxe é un proceso interactivo.

- A reorganización dos coñecementos coa axuda do grupo.
- Utilizar cada vez de forma máis autónoma as bibliotecas e as TIC como recursos de aprendizaxe.
- Profesorado como mediador para facilitar a construción de aprendizaxes, creador de contornos seguros e de ambiente motivador
- Avaliación como reguladora da aprendizaxe. Formativa, continua, cegar a autoavaliación e coavaliación.

8. PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN.

Entendemos a avaliación como un elemento fundamental e inseparable da práctica educativa, que permite recoller, en cada momento, a información necesaria para poder realizar os xuízos de valor oportunos que faciliten a toma de decisións respecto do proceso de ensino-aprendizaxe. Por tanto, non se pode circunscribir a un só aspecto ou momento, senón que se debe estender ao longo de todo o proceso educativo de forma global e sistemática; por unha parte, indicando que obxectivos se conseguen e cales non, e, por outra, en que grao de profundidade e ónde, como, cando e porque se producen os problemas ou erros.

Dentro do proceso de avaliación poden distinguirse as seguintes **modalidades**:

- **Avaliación inicial**, que facilita a valoración dos coñecementos previos, as capacidades e as actitudes do alumnado, co obxecto de adecuar o proceso de ensino-aprendizaxe á realidade das súas posibilidades.
- **Avaliación formativa continua**, que pretende coñecer se se van logrando os obxectivos propostos, cando aínda se pode intervir modificando o camiño para conseguilos; é dicir, avaliación do proceso e como proceso. Este tipo de avaliación ten un especial carácter regulador, orientador e autocorrector do proceso educativo desde o seu **comezo**, o que require unha avaliación inicial previa.
- **Avaliación sumativa**, que estima os méritos ao finalizar o currículo (máis cuantitativa), na que se valora, sobre todo, o dominio das capacidades adquiridas; isto é, avaliación do resultado.

O proceso de avaliación rexerase segundo os seguintes **principios**:

- Que sexa un medio, non un fin en sé mesma.
- Que constitúa un proceso continuo, progresivo e sistemático.
- Que atenda ás diferenzas individuais.
- Hai que partir do que se quere avaliar e despois avalialo.
- Traballar en equipo á hora do seu deseño
- Ter flexibilidade ao elixir os criterios ou probas.
- Debe basearse en criterios claros e o máis obxectivos posibles.
- Hai que dotala dun mínimo de requisitos para a súa realización.

- Debe tratar aspectos cualitativos e cuantitativos.
- Ten que recoller ao máximo todos os aspectos da personalidade.
- Reflectir de maneira clara: que, como e cando debe realizarse.
- Propiciar ao seu termo o proceso de reorganización específico e global (*feed-back*).

Durante o proceso de avaliación, os mestres e mestras haberán de avaliar tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente.

8.1. AVALIACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

O procedemento co que se levará a cabo a toma de decisións sobre a avaliación e a promoción do alumnado en Educación Primaria farase segundo o establecido nos artigos 9 e 10 do **Decreto 1513/2006**, do 7 de decembro, polo que se establecen as ensinanzas mínimas da Educación Primaria, tendo en conta o seguinte:

- A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado será continua e global e terá en conta o progreso do alumno ou a alumna no conxunto das áreas do currículo.
- A avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e estará inmersa no proceso de ensino e aprendizaxe do alumnado.
- O proceso de avaliación terá como obxectivos: proporcionar unha información constante do proceso educativo; mellorar tanto os procesos como os resultados da intervención educativa; e detectar as dificultades no momento en que se produzan.
- A avaliación levarase a cabo tendo en conta os diferentes elementos do currículo.

Os criterios de avaliación comúns e os articulares das distintas áreas serán o referente fundamental para valorar tanto o grao de adquisición das competencias básicas como o de consecución dos obxectivos xerais da etapa e os obxectivos en cada unha delas, e para decidir sobre a promoción do alumnado. Os pais, nais ou titores legais deberán ser informados tanto sobre os criterios de avaliación que se aplicarán coma sobre o proceso de aprendizaxe dos seus fillos e fillas ou pupilos para a avaliación das aprendizaxes.

- O profesorado levará a cabo a avaliación, preferentemente a través da observación continuada da evolución do proceso de aprendizaxe de cada alumno ou alumna e da súa maduración persoal.

8.1.1. Avaliación inicial.

Co obxecto de garantir unha axeitada transición do alumnado entre as etapas e ciclos de Educación Infantil e de Educación Primaria, no mes de setembro celebrárase unha reunión entre os profesores dos equipos docentes saínte e entrante e a Xefatura de Estudos co fin de trasladar e analizar a información e a documentación académica correspondente ao alumnado que comeza este novo nivel.

Ademais da información recibida, o novo profesor titor aplicaralle ao alumnado unha proba inicial coa que se determinará o punto de partida dende o que este inicia as novas aprendizaxes, e o equipo docente tomará as decisións relativas ao desenvolvemento do currículo e á súa adecuación ás súas características e o seu nivel de coñecementos.

Do mesmo xeito, estes datos servirán de base para adoptar as medidas necesarias de atención á diversidade recollidas no plan correspondente a aqueles alumnos e alumnas que o precisen co fin de facilitarlles a continuación do seu proceso de aprendizaxe e o acceso ao currículo.

8.1.2. Avaliación continua.

A avaliación continua será realizada polo equipo docente de cada un dos cursos do ciclo de xeito colexiado e será coordinada polo seu profesor titor, podendo solicitarse o asesoramento do EOE e de equipo de orientación.

Cando o progreso dun alumno ou unha alumna non sexa o axeitado, adoptaranse as medidas de atención á diversidade que procedan. As sesións de avaliación que se realizarán ao longo de cada curso escolar serán tres: unha no mes de decembro, outra no mes de marzo, e a última no mes de xuño.

En cada sesión de avaliación que celebren os equipos docentes, da que o titor levantará unha acta, intercambiarase información e adoptaranse os acordos e decisións que se considere sobre o proceso de aprendizaxe do alumnado orientadas á súa mellora, e realizarase igualmente unha valoración dos resultados derivados destes acordos. Igualmente acordarase a información que, sobre o proceso persoal de aprendizaxe seguida, se transmitirá a cada alumno ou alumna e ao seu pai, a súa nai ou os seus titores legais.

8.1.3. Avaliación final.

Ao termo de cada curso, valorarase o progreso global de cada alumno e alumna, no marco do proceso de avaliación continua levado a cabo. E, ao finalizar o ciclo, o equipo docente, tendo en conta os criterios de avaliación comúns e os de promoción que figuran nos correspondentes currículos de cada ciclo, e informados o pai, a nai ou os titores legais, tomará a decisión sobre a promoción ou non do alumno/a ao seguinte ciclo ou etapa. Para a adopción da decisión tomarase especialmente en consideración a información e o criterio do profesor ou a profesora titor.

O profesor titor do alumnado citará individualmente os representantes legais aos que informará por escrito sobre os resultados do proceso de avaliación e sobre a decisión sobre a promoción ao ciclo seguinte. Esta información referirase aos obxectivos establecidos no currículo para as distintas áreas e aos progresos e dificultades detectados no grao de adquisición das competencias básicas e na consecución dos obxectivos de cada unha das áreas.

No caso de ter que avaliar un alumno con necesidade específica de apoio educativo, o titor/a, co asesoramento do equipo de orientación educativa e do profesorado de apoio á integración, aplicará os criterios de avaliación que fose establecido nas adaptacións curriculares, as cales serán o referente fundamental para valorar o grao de adquisición das competencias básicas.

Co fin de garantir a continuidade do proceso de formación do alumnado, cada alumno ou alumna disporá ao finalizar a etapa dun informe sobre a súa aprendizaxe, os obxectivos alcanzados e as competencias básicas adquiridas. O devandito informe será elaborado polo equipo docente, de acordo co establecido, a tales efectos, pola consellaría competente en materia de educación.

8.2. AVALIACIÓN DOS PROCESOS DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

A observación do traballo diario dos alumnos e do nivel dos obxectivos alcanzados por estes levaranos á avaliación da nosa metodoloxía, motivando a revisión da nosa práctica docente a curto prazo, e do proxecto curricular a un prazo maior.

Como resultado da devandita observación, coa conseguinte reflexión, tanto a nivel persoal de cada profesor coma a nivel colectivo de equipos docentes e claustro de profesores, elaborárase anualmente, no terceiro trimestre, un informe sobre Avaliación da Práctica Docente e do proxecto curricular do centro, o cal será discutido no claustro e servirá como punto de reflexión en orde ao establecemento daqueles campos do que facer educativo do noso centro que se considere necesario modificar ou mellorar.

8.3. EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO.

Para rexistrar as evidencias de aprendizaxe vinculadas aos estándares utilizaremos portfolios de aprendizaxe na aula. Ao longo das distintas unidades didácticas iremos planificando a realización e a recollida de produtos que mostre o nivel de consecución do estándar e detalle a súa evolución ao longo do curso.

O portfolio é unha ferramenta que permite avaliar o proceso de aprendizaxe consistente fundamentalmente na recollida de evidencias da evolución do alumno; pode pautarse a recollida de evidencias ou deixar ao alumno que seleccione cales quere mostrar. Cada evidencia leva unha reflexión engadida sobre o traballo realizado, as dificultades encontradas e os obxectivos de mellora persoal. O documento do portfolio pode realizarse en papel ou formato dixital.

No anexo de avaliación preséntase un posible guión para a súa realización.

As evidencias que podemos recoller poden ser:

- . Actividades do libro ou da guía que traballen sobre os estándares definidos na unidade.
- . Mapas mentais ou conceptuais elaborados polos alumnos.
- . Problemas de aplicación de contidos nos que é necesario o desenvolvemento do razoamento lóxico.
- . Probas escritas que recollan os estándares de aprendizaxe.
- . Produtos finais derivados de tarefas aplicadas nun contexto real.
- . Debuxos que representen aquilo que aprenderon.
- . Diferentes ferramentas de auto e coavaliación do traballo realizado na aula.

9. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.

Os criterios de cualificación reflectiranse de xeito extenso dentro das distintas programacións de áreas.

En cada avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación do traballo competencial	
Probas de avaliación escritas	
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	
Cualificación total	

Ao final do curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1.ª avaliación	
2.ª avaliación	
3.ª avaliación	
Portfolio de aprendizaxe	
Cualificación total	

Os criterios de cualificación do segundo nivel nas diversas áreas son os seguintes:

CIENCIAS DA NATUREZA:

- Comprensión oral e escrita:25%
- Expresión oral e escrita:25%
- Esforzo e progreso:10%
- Actitude(orde,limpeza,comportamento,interese,respecto...):10%

-Controis:30%

CIENCIAS SOCIAS:

-Comprensión oral e escrita:25%

-Expresión oral e escrita:25%

-Esforzo e progreso:10%

-Actitude(orde,limpeza,comportamento,interese,respecto...):10%

-Controis:30%

MATEMÁTICAS:

-Cálculo,resolución de problemas e razoamento lóxico matemático:25%

-Comprensión e expresión de conceptos matemáticos:25%

-Esforzo e progreso:10%

-Actitude:10%

-Controis:30%

LINGUAS:

-Comprensión oral e escrita:25%

-Expresión oral e escrita:25%

-Esforzo e progreso:10%

-Actitude(orde,limpeza,comportamento,interese,respecto...):10%

-Controis:30%

10. DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL.

Co obxecto de garantir unha axeitada transición do alumnado entre as etapas e ciclos de Educación Infantil e de Educación Primaria, no mes de setembro celebrarase unha reunión entre os profesores dos equipos docentes saínte e entrante e a Xefatura de Estudos co fin de trasladar e analizar a información e a documentación académica correspondente ao alumnado que comeza este novo nivel.

Ademais da información recibida, o novo profesor titor aplicarlle ao alumnado unha proba inicial coa que se determinará o punto de partida dende o que este inicia as novas aprendizaxes, e o equipo docente tomará as decisións relativas ao desenvolvemento do currículo e á súa adecuación ás súas características e o seu nivel de coñecementos.

Do mesmo xeito, estes datos servirán de base para adoptar as medidas necesarias de atención á diversidade recollidas no plan correspondente a aqueles alumnos e alumnas que o precisen co fin de facilitarlles a continuación do seu proceso de aprendizaxe e o acceso ao currículo.

DESCRIPCIÓN DO GRUPO DESPOIS DA AVALIACIÓN INICIAL

Número de alumnos: 20

Funcionamento do grupo

(falan moito, cambian con facilidade de actividade...):

Que fortalezas identificas no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?

Que necesidades identificas e como as vas abordar?

(Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas...).

Que fortalezas identificas no grupo en canto a aspectos competenciais?

NECESIDADES INDIVIDUAIS

Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? *(Ter en conta os alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e con outras necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).*

Que medidas organizativas vas adoptar?

(Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos de grupo para favorecer a intervención individual).

Que medidas curriculares vas adoptar?

Que recursos vas empregar?

Que modelo de seguimento vas utilizar con cada un deles?

Cada canto e como vas avaliar os seus progresos?

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE.

Para os nenos con necesidades educativas especiais séguese o disposto na Orde do 23 de novembro de 2007, no artigo 5º.2: A efectos de promoción o referente serán sempre os obxectivos e criterios establecidos na adaptación curricular correspondente.

Ó finalizar o ciclo ou curso para o que se realizou a adaptación curricular, o titor ou titora, xunto co profesorado que imparte as áreas ou materias obxecto de adaptación e mailo Departamento de Orientación, oídos os pais ou tutores legais, determinarán a pertinencia da promoción de ciclo ou curso, a necesidade dalgunha adaptación curricular no curso seguinte e, de se lo caso, as liñas xerais da mesma.

A intervención educativa atenderá á diversidade do alumnado: centrarase nas actuacións educativas dirixidas a dar resposta ás diferentes capacidades, ritmos e estilos de aprendizaxe. Ademais, porá énfase na detección temperá do alumnado que requira unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas da aprendizaxe, polas súas altas capacidades intelectuais, por incorporarse tardiamente ao sistema educativo, ou por condicións persoais ou de historia familiar.

En canto se detecten dificultades de aprendizaxe nalgún alumno ou alumna, o centro poñerá en funcionamento as medidas de reforzo educativo que se consideren máis convenientes e que poderán ser tanto organizativas como curriculares. Entre estas medidas encóntranse o apoio dentro do grupo ordinario, o apoio ocasional fóra do grupo ordinario, os agrupamentos flexibles e as adaptacións do currículo.

A escolarización do alumnado que se incorpora tardiamente ao sistema educativo por proceder doutros países ou por calquera outro motivo realizarase atendendo ás súas circunstancias, coñecementos, idade e historial académico.

Cando presente graves carencias na lingua de escolarización do centro, realizarase un programa de inmersión lingüística que será, en todo caso, simultáneo á escolarización nos grupos ordinarios, cos cales compartirá o maior tempo posible de horario semanal.

Os alumnos e alumnas que presenten un desfase no seu nivel de competencia curricular de máis dun ciclo poderán ser escolarizados nun curso inferior ao que lles correspondería por idade. Neste caso, adoptaranse medidas de reforzo educativo para facilitar a súa integración escolar e a recuperación do desfase curricular. No suposto de superar o dito desfase, incorporaranse ao curso que lles corresponde pola súa idade.

A escolarización do alumnado con altas capacidades intelectuais flexibilizarase de tal forma que se poida anticipar un curso o inicio da escolarización nesta etapa educativa ou reducir a súa duración cando

se preveja que estas son as medidas máis adecuadas para o desenvolvemento do seu equilibrio persoal e a súa socialización, ou poderá enriquecerse o currículo.

ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS.

Enténdese por alumnado que presenta necesidades educativas especiais aquel que requira, por un período da súa escolarización ou ao longo de toda ela, determinados apoios e atencións educativas específicas derivadas de discapacidade ou trastornos graves da conduta, tal como indica o artigo 73 da LOE.

Para que este alumnado poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos da etapa, estableceranse as medidas curriculares e organizativas oportunas que aseguren o seu adecuado progreso, dentro dos principios de inclusión e normalidade.

Poderán realizarse adaptacións curriculares que se aparten significativamente dos contidos e criterios de avaliación do currículo, dirixidas a este tipo de alumnado.

As adaptacións curriculares deste alumnado, que estarán precedidas en todo caso dunha avaliación das súas necesidades educativas especiais e da conseguinte proposta curricular específica,

realizaranse buscando o máximo desenvolvemento das competencias básicas de acordo coas posibilidades do alumno ou alumna; a avaliación e a promoción tomarán como referencia os obxectivos e criterios de avaliación fixados nas ditas adaptacións.

Sen prexuízo da permanencia durante un curso máis no mesmo ciclo, a escolarización deste alumnado no centro, poderá prolongarse un ano máis, sempre que se favoreza a súa integración socioeducativa.

OBXECTIVOS BÁSICOS DO PLAN DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE:

-Prevención, detección e atención temperá das necesidades educativas específicas do alumnado.

-Coordinación cos distintos profesionais para a valoración psicopedagóxica das súas necesidades educativas.

-Adaptacións individualizadas do currículo.

-Orientación e acción tutorial individualizada específica e regular por parte dos profesores/as-titores/as especialistas e o Departamento de Orientación.

-Avaliación a través de sistemas , técnicas e instrumentos máis accesibles e apropiados ás posibilidades e características do alumnado.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE:-

Terase en conta a normativa vixente aos alumnos/as con N.E.E. , temporais ou permanentes , asociadas á súa historia educativa e escolar , ou debidas a condicións persoais de sobredotación ou discapacidade psíquica , motora ou sensorial.

-Adaptación do entorno escolar , eliminando barreiras de acceso: arquitectónicas , comunicativas , lingüísticas , étnicas , etc. e proporcionando os medios técnicos que faciliten o acceso e os desprazamentos no interior do centro.

-Potenciar a coordinación entre os distintos profesionais que atenden aos alumnos/as con E.N.N.

- Promover a innovación e investigación educativa , facilitando a realización de experiencias de innovación e investigación , así como a elaboración de materiais didácticos e curriculares para a mellor calidade da educación e da atención ás E.N.N.

-No desenvolvemento de currículo incluír medidas de carácter pedagóxico , organizativo e de funcionamento para a atención á diversidade.

-Potenciar a colaboración dos pais/nais tanto no proceso de identificación das necesidades educativas especiais como en actuacións de carácter preventivo destacando o valor educativo , rehabilitador (no seu caso) das rutinas diarias a desenvolver no ámbito familiar.

MEDIDAS QUE PODE TOMAR O CENTRO:

- Decisións organizativas que propicien as agrupacións heteroxéneas nas aulas.

- Organizar a descrición do alumnado e profesorado aos grupos atendendo a criterios pedagóxicos e considerando a existencia de necesidades educativas especiais.

-Distribución dos espazos nas aulas de xeito que se poidan desenvolver traballos individuais e de pequeno grupo.

- Espazos organizativos por aula-materia, e non sempre por aula grupo-clase.

-Promover a implicación de todo o profesorado na atención ás necesidades educativas especiais

- Establecer criterios comúns para a atención á diversidade: prever tempos e espazos para a coordinación entre titores e profesionais de apoio.
- Potenciación do traballo titorial, cun plano de actuación global na que os titores coordinen a información sobre o alumnado.
- Interacción co entorno, especialmente con outros centros escolares dos que reciben ou aos que envían estudantes, pero tamén con outras institucións de cara á resolución dalgúns problemas que inciden na calidade educativa.

MEDIDAS QUE PODE TOMAR O PROFESORADO

- Tomar en consideración o que saben e pensan os alumnos/as sobre os temas a tratar nas aulas.
- Procurar actividades abertas que supoñan distintos niveis de dificultades.
- Propoñer actividades que atendan aos diferentes estilos de aprendizaxe: indutivo, globalizador.
- Propoñer actividades que impliquen participación, uso de materiais distintos do libro de texto.
- Implicar ao alumnado na responsabilidade de tarefas de aula.
- Propoñer actividades para realizar en pequeno grupo , variando o número de integrantes e a composición do equipo, con distinto grao de autonomía.
- Atender de xeito específico tanto aos que teñen un ritmo rápido, como para os que presentan máis dificultades, restrinxindo o máis posible a saída do alumnado fóra da aula ordinaria, e potenciando o apoio e adaptacións na mesma aula. Establecer actitudes de cooperación entre o profesorado de apoio e o ordinario, encamiñadas a facilitar a mesma liña de actuación pedagóxica.
- Ter en conta ao alumnado desmotivado buscando actividades relacionadas cos seus intereses ou cos realidade que lles afecta.

VÍAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Os alumnos NEE beneficiaranse dun tratamento individualizado a través das seguintes adaptacións :

- Cambios metodolóxicos.
- Prioridade nalgúns obxectivos e contidos.
- Cambios metodolóxicos.
- Prioridade nalgúns obxectivos e contidos.
- Modificación no tempo de consecución dos obxectivos.
- Adecuación nos criterios de avaliación en función das súas dificultades específicas.

AS ADAPTACIÓNS CURRICULARES

Consideramos adaptacións curriculares a cantos cambios se produzan no currículo co fin de atender as diferenzas individuais dos nosos alumnos. O equipo ou profesor, ao establecer cada adaptación, deberá determinar con antelación tanto a estratexia que debe seguir, coma as características do alumno/a que poidan axudar ou entorpecer a estratexias: en que agrupamentos permanece concentrado, canto tempo , a que reforzos é receptivo, que autoconceito ten, ...

Dentro das adaptacións curriculares diferenciamos dous elementos de resposta en función das situacións de distinta natureza que imos atopar:

- Adaptacións curriculares non significativas: sobre a programación didáctica xeral. Non lles afecta aos aspectos prescriptivos do currículo. Tratan, sinxelamente, de facilitar o progreso educativo de cada alumno/a considerado individualmente. As adaptacións contéplanse referidas aos aspectos seguintes: agrupamentos, secuenciación de contidos, actividades, metodoloxía, materiais utilizados, e procedementos e instrumentos de avaliación.
- Adaptacións curriculares significativas: trátase de adaptacións para alumnos con necesidades educativas especiais. Algúns nenos/as teñen serias dificultades para acadar os obxectivos en varias áreas, e esta circunstancia obriga a deseñar un currículo individual. Falamos de adaptacións baseadas na eliminación dunha parte dos contidos esenciais e obxectivos xerais das áreas curriculares coa seguinte modificación dos criterios de avaliación.

Dentro deste colectivo de alumnos contéplanse tanto aqueles que presentan algún tipo de problema ou obstáculo psíquico ou físico, como os que os que posúen un historial educativo complexo debido a condicionantes socio-afectivos.

METODOLOXÍA

Partir da constatación de que os alumnos con dificultades de aprendizaxe aprenden, basicamente, da mesma forma ca o resto. É dicir, os axustes metodolóxicos van responder a uns principios e unha consideracións sobre a aprendizaxe que son comúns a todos os alumnos. Non obstante, convén poñer a énfase na planificación máis rigorosa e minuciosa, na flexibilidade, na metodoloxía activa e globalizadora.

Dentro deste contexto metodolóxico, fixaranse unha serie de medidas especialmente beneficiosas:

- o traballo en pequeno grupo,
- as visitas e saídas ao medio,
- o uso do ordenador e de diversidade de materiais e recursos.

ESPAZOS

Para favorecer o proceso de integración-normalización, e para crear as condicións óptimas para o fomento de interaccións ricas e fluídas, prevense as seguintes medidas:

- aulas para as actividades de apoio específico,
- posibilidades de modificar a aula e de crear máis dun espazo,
- disposición axeitada do mobiliario e coidado das condicións ambientais (acústica, visibilidade,...),
- supresión de barreiras arquitectónicas.

TEMPOS

A xestión do tempo guiarase por 2 criterios: a adaptación ás peculiaridades especiais de cada alumno e a flexibilidade horaria. Así, algunhas actividades requirirán tempos máis prolongados (obradoiros, saídas,etc), e noutras máis reducidas, debido á fatiga, falta de concentración ou outros motivos.

CONTIDOS E ACTIVIDADES

Establecerase unha diferenciación entre información básica e información complementaria. É dicir, en primeiro lugar fixarase un corpo de contidos esenciais que deben ser aprendidos por todos para acadar os obxectivos previstos. A partir de aí, considerarase outra serie de contidos que poderán ser traballados ou non, en función das peculiaridades e necesidades de cada alumno.

As actividades organizaranse por categorías en función da súa finalidade. Por un lado, contemplaranse actividades de reforzo, de consolidación daquelas aprendizaxes que consideramos básicas; para iso, o nivel de dificultade das tarefas propostas estará en consonancia coa accesibilidade media que caracteriza á información esencial. Por outro lado, deseñaremos outro tipo de actividades máis diversificadas, que impliquen ben unha complexidade maior, ben unha ampliación da perspectiva do tema traballado.

12. ACCIÓNS DE EDUCACIÓN EN VALORES E DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.

A educación en valores preséntase como un conxunto de contidos de ensino-aprendizaxe que, sen referencia directa ou exclusiva a ningunha área curricular concreta, nin a unha idade ou etapa educativa particular, interactuar en todas as áreas do currículo, desenvolvéndose ao longo de toda a escolaridade obrigatoria; non se trata dun conxunto de ensinanzas autónomas, senón máis ben dunha serie de elementos da aprendizaxe integrados dentro das diferentes áreas de coñecemento.

Por iso, atendendo aos principios educativos esenciais, e, en especial, ao desenvolvemento das competencias básicas para lograr unha educación integral, a educación en valores deberá formar parte de todos os procesos de ensino e aprendizaxe, por ser un dos elementos de maior relevancia na educación do alumnado.

Podemos considerar que a aprendizaxe destes contidos pretende conseguir as finalidades seguintes:

1. Localizar e criticar os aspectos inxustos da realidade cotiá e das normas vixentes.
2. Diseñar formas de vida máis xustas no plano persoal e social.
3. Elaborar autónoma, racional e democraticamente os principios xerais de valor que axuden a axuizar a realidade de forma crítica e con xustiza.
4. Facultar aos mozos para adquirir comportamentos coherentes coas normas elaboradas por eles mesmos e coas dadas pola sociedade democraticamente, buscando a xustiza e o benestar social.

As liñas mestras de intervención que conforman a educación en valores poden ser as seguintes:

- Estimular o diálogo como principal vía para resolución de conflitos entre persoas e grupos; facilitar o encontro entre persoas cuxos intereses non necesariamente sexan coincidentes, e desenvolver actitudes básicas para a participación comprometida na convivencia, a liberdade, a democracia e a solidariedade.
- Desenvolver a capacidade dos alumnos para regular a súa propia aprendizaxe, confiar nas súas aptitudes e coñecementos, así como para desenvolver a creatividade, a iniciativa persoal e o espírito emprendedor.

- Crear hábitos de hixiene física e mental, que permitan un desenvolvemento san, un aprecio do corpo e o seu benestar, unha mellor calidade de vida e unhas relacións interpersoais baseadas no desenvolvemento da autoestima.
- Apreciar os roles sexuais e o exercicio da sexualidade como comunicación plena entre as persoas.
- Desenvolver a igualdade de dereitos e oportunidades e fomentar a igualdade efectiva entre homes e mulleres.
- Coñecer, valorar e respectar os dereitos humanos, como base da non discriminación, o entendemento e o progreso de todos os pobos.
- Adquirir respecto cara aos seres vivos e o medio, en particular ao valor dos espazos forestais e o desenvolvemento sostible.
- Participar decidida e solidariamente na resolución dos problemas ambientais.
- Coñecer e respectar as normas establecidas para a mellor organización e uso da circulación viaria.
- Proporcionar os instrumentos de análise e crítica necesarios que permitan unha opinión e actitude propias fronte ás ofertas da sociedade de consumo, e que capaciten para tomar conciencia ante o consumo de produtos innecesarios.
- Desenvolver hábitos e actitudes de curiosidade, respecto e participación cara ás demais culturas do contorno.
- Respectar e coñecer a pluralidade lingüística e cultural de España valorando a interculturalidade como un elemento enriquecedor da sociedade.
- Promover actitudes que valoren axeitadamente o peso específico da educación como motor de desenvolvemento dos pobos.
- Utilizar instrumentos de análise e crítica necesarios para construír unha opinión propia, libre, xusta e democrática.
- Preparar para o exercicio da cidadanía e para a participación activa na vida económica, social e cultural, con actitude crítica e responsable e con capacidade de adaptación ás situacións cambiantes da sociedade do coñecemento.

13. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC DO CENTRO.

O titor/a do segundo nivel contribuirá na súa medida e cos poucos recursos que o centro conta co desenvolvemento das tics dentro da aula.

Os alumnos asistirán a aula de informática unha sesión semanal, para desenvolver programas educativos relacionados cos contidos das diversas áreas ; que en eses momentos se están a desenvolver na clase.

Este curso contaremos cun cañón e unha pantalla dentro da aula que nos vai a permitir empregar algúns recursos da rede para ilustrar e completar algunhas das unidades did. acticas que compoñen a nosa programación.

14. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR E PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO.

- Promocionar campañas de animación á lectura.
- Promocionar o uso da biblioteca escolar.
- Celebrar eventos significativos centrados na palabra escrita (Día das Bibliotecas, Día do Libro, Semana das Letras Galegas,...).
- Fomentar actividades de comunicación e expresión oral e escrita en contornos creativos e motivadores.
- Apoiar as actividades artísticas e literarias que fomenten a convivencia na comunidade educativa.
- Dotar e ampliar de recursos á biblioteca escolar, conforme ás necesidades e características dos usuarios.
- Desenvolver estratexias para ler con fluidez e ton axeitados.
- Comprender distintos tipos de textos adaptados ás idades dos nenos/as.
- Usar a lectura como medio para ampliar o vocabulario e fixar a ortografía.
- Utilizar estratexias de comprensión lectora para obter información.
- Apreciar o valor dos textos literarios e utilizar a lectura como medio de goce e información, á vez que de enriquecemento persoal.
- Mellorar o desenvolvemento das capacidades comunicativas, incorporando estratexias de comprensión lectora.
- Utilizar a biblioteca do centro para a busca de información e aprendizaxe e como fonte de pracer.
- Usar as Tics como instrumento de traballo e aprendizaxe.
- Garantir un tempo para a lectura libre na escola: na aula, no recreo, na biblioteca e fóra da escola.

BIBLIOTECA.

A biblioteca estará aberta nos recreos en horario de 12:15 a 12:45 e en horario de custodia tódalas tardes dende as 16:30 ata as 18:30.

ACTIVIDADES A DESENVOLVER NAS TITORÍAS

- Traer libros da biblioteca xeral para celebrar algo, e mantelos na aula un tempo, por exemplo, para conmemorar algo coma o Samaín, traer contos de terror.
- Fomentar o préstamo, co uso de fichas con preguntas do tipo : ¿ gustouche o libro ?, ¿ por que ?,..., e compartir esa experiencia cos demais, de xeito que algúns se sintan atraídos por tal ou cal libro, polo que lle oíron ao compañeiro.

15. ACTIVIDADES DE REFORZO/RECUPERACIÓN.

Con respecto ás actividades complementarias, convén reflexionar sobre estas catro cuestións:

- Consegúronse os obxectivos propostos a partir das actividades realizadas?
- Como resultaron as actividades?
- Cales gustaron máis?
- Que propostas de mellora podemos sinalar?

16. MATERIAIS DIDÁCTICOS .

- O libro do alumno.
- A proposta didáctica.
- Os recursos fotocopiáveis da proposta didáctica, con actividades de reforzo, de ampliación e de avaliación.
- Os cadernos complementarios ao libro do alumno.
- O libro dixital.
- O CD que acompaña á proposta didáctica.
- O material de aula correspondente a este curso.

MATEM ANAYA Matemáticas 2º .Aprender es crecer.

LINGUA CASTELÁ ANAYA Lengua 2º . Aprender es crecer.

LINGUA GALEGA ANAYA LINGUA 2º . Aprender es crecer.

LIBRO DE LECTURAS:El lobo Lupas 2.El misterio del palacio verde.ANAYA

CIENCIAS SOCIAIS ANAYA Sociais 2º .Aprender es crecer.

CIENCIAS DA NATUREZA.ANAYA.Naturais 2º .Aprender es crecer.

EDUCACIÓN EN VALORES.ANAYA Educación.

Recursos do centro á disposición do profesorado.

16.1. RECURSOS MATERIAIS.

Materiais impresos: Libros de texto, libros de consulta, cadernos de actividades, folletos, revistas, periódicos, carteis, fotografías...

Materiais audiovisuais:

→ Aparellos visuais, auditivos e audiovisuais: retroproyector, cámara fotográfica, minicadea, gravadora, radio, MP3, televisión, DVD, cámara de vídeo.

→ Reproducións visuais, auditivas e audiovisuais: reportaxes gráficas, fotografías, películas de vídeo e DVD, programas de televisión, series de debuxos animados, anuncios publicitarios, videos de youtube e diferentes canles da rede...

16.2. ORGANIZACIÓN DOS ESPAZOS.

Biblioteca, aula de audiovisuais, aula de informática, aula de inglés, aula de música, ximnasios, patios.

17. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

O 2º nivel participará en todas aquelas actividades propostas a nivel de centro (nadal, entroido, letras galegas e fin de curso) así como nas conmemoracións sinaladas no calendario escolar xa sexa a nivel de aula ou nivel. Ex: Samaín, Día da Paz, Día do libro, etc.... e realizará as seguintes actividades:

- Asistir ás actividades organizadas polo concello de Porto do Son (concertos, monicreques, etc.) así como todas as que vaian xurdindo e que sexan adecuadas para o nivel.
- Participar en todas as actividades propostas polo Equipo de Dinamización Lingüística e Biblioteca.
- Saídas polo contorno, que se consideren interesantes para o desenvolvemento dos contidos propios do nivel.
- Dentro destas saídas están programadas unha por cada trimestre:
- No 1º trimestre: Visita a un concello da contorna para realizar uns talleres de actividades sobre a vida mariñeira. Visitando unha batea, unha fábrica conserveira...
- No 2º trimestre: Visita ao parque natural de Corrubedo.
- No 3º trimestre: Saída de fin de curso con data e itinerario aínda por determinar.

18. PROCEDIMIENTO E INDICADORES PARA A AVALIACIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN /PRÁCTICA DOCENTE.

As normas de avaliación en Educación Primaria establecen que os profesores avaliarán os procesos de ensino e a súa propia práctica docente en relación co logro dos obxectivos educativos do currículo. A orde de 23 de novembro de 2007 establece que: “As mestras e mestres avaliarán, nas sesións de avaliación do seu grupo, os procesos de ensino e a súa práctica docente en relación coa adecuación ao alumnado, co logro dos obxectivos da etapa e das áreas, e co desenvolvemento das competencias básicas.

Esta avaliación incluírá, polo menos, os seguintes aspectos:

- a) A adecuación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ás características e necesidades do alumnado.
- b) As aprendizaxes alcanzadas polo alumnado.
- c) As medidas de atención á diversidade aplicadas.
- d) A programación e o seu desenvolvemento, a organización da aula, o aproveitamento dos recursos do centro e os procedementos de avaliación do alumnado.
- e) A coordinación entre os mestres e mestras dos diversos niveis .

O profesorado poderá realizar un instrumento de autoavaliación onde recolla os aspectos identificados na presente sección.

Neste apartado pretendemos promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programación didáctica. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que permitan ao docente avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo propoñemos unha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto, pódese realizar ao final de cada trimestre para recoller as melloras no seguinte.

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE
--------------------	---------------	---------------	--------------

			MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Portfolio de evidencias dos estándares de aprendizaxe			
Atención á diversidade			

19. UNIDADES DIDÁCTICAS NAS DIVERSAS ÁREAS

19.1 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE CIENCIAS DA NATUREZA

TRIMESTRE	UNIDADES	TEMPORALIZACIÓN
1º	U.D 1. O corpo.	Setembro- Outubro
	U.D 2.A saúde.	Outubro- Novembro
	U.D.3. Os seres vivos.	Novembro- Decembro
2º	U.D. 4.Mamíferos e aves.	Xaneiro- Febreiro
	U.D. 5.Peixes,anfíbios e réptiles.	Febreiro
	U.D.6.As plantas.	Marzo
3º	U.D. 7.Facemos experimentos.	Abril
	U.D. 8.A enerxía.	Maio
	U.D.9.As máquinas.	Xuño

19.2 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE CIENCIAS SOCIAIS.

TRIMESTRE	UNIDADES	TEMPORALIZACIÓN
1º	U.D. 1. A localidade.	Setembro- Outubro
	U.D. 2. Como se organiza a localidade.	Outubro- Novembro
	U.D. 3. Educación viaria.	Novembro- Decembro
2º	U.D. 4 .As profesións.	Xaneiro- Febreiro
	U.D 5. Os medios de comunicación.	Febreiro -Marzo
	U.D.6.A auga.	Marzo
3º	U.D. 7.A paisaxe	Abril
	U.D.8.O coidado da natureza e a orientación	Maio
	U.D.9.A historia.	Xuño

19.3 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE LINGUA GALEGA.

TRIMESTRE	UNIDADES	TEMPORALIZACIÓN
-----------	----------	-----------------

1º	U.D. 1 Camaradas.	Setembro- Outubro
	U.D. 2 Gres e Neira Vila	Outubro
	U.D. 3. A leiteira	Novembro
	U.D:4 As abellas e o mel.	Novembro
	U.D. 5 Tres paxes e tres reis suman seis	Decembro
2º	U.D. 6 Patapau	Xaneiro
	U.D 7 O club dos dinosaurios.	Xaneiro- Febreiro
	U.D. 8 Nunuk,o esquimó.	Febreiro
	U.D. 9 Os canteiros.	Febreiro- Marzo
	U.D. 10 Meu carriño.	Marzo
3º	U.D. 11 O raio veloz.	Abril
	U.D. 12 Os músicos de Bremen.	Abril
	U.D. 13A bruxa máis bruxa.	Maio
	U.D. 14O pobo vermello.	Maio
	U.D. 15 A poesía.	Xuño

19.4 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE LINGUA CASTELÁ.

TRIMESTRE	UNIDADES	TEMPORALIZACIÓN
1º	U.D. 1 Don Anastasio Croqueta, feliz con su bicicleta.	Setembro- Outubro
	U.D. 2 Villamelenudo.	Outubro
	U.D. 3. Lo que a Ana le dijo el doctor.	Novembro
	U.D. 4 El anillo del brujo Zopilote.	Novembro
	U.D. 5 Conocer al vecino.	Decembro
2º	U.D. 6 Los lobos y los jilgueros.	Xaneiro
	U.D. 7 La tercera oreja de Bernardo.	Xaneiro- Febreiro
	U.D. 8 El sapo Benito se desprende de su cola.	Febreiro
	U.D. 9 Gota de agua.	Febreiro- Marzo
	U.D. 10 Mis primeros tres tomates.	Marzo
3º	U.D. 11 Llamadas telefónicas.	Abril
	U.D. 12 Don Gastón y el hada Natura.	Abril
	U.D. 13 Don Nicanor y Doña Estrella.	Maio
	U.D. 14 Correspondencia.	Maio
	U.D. 15 Versos para jugar.	Xuño

19.5 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA ÁREA DE MATEMÁTICAS.

TRIMESTRE	UNIDADES	TEMPORALIZACIÓN
1º	U.D. 1 “Clase de danza”	Setembro- Outubro
	U.D. 2 “ Sin semáforos”	Outubro
	U.D. 3. “Los colores que me gusta comer”	Novembro
	U.D. 4 “La nueva casa de la cultura”	Novembro
	U.D. 5 “ La policia del colegio”	Diciembre
2º	U.D. 6 “En la granja escuela”	Xaneiro
	U.D. 7 “La revista del colegio”	Xaneiro- Febreiro
	U.D. 8 “Animales venenosos”	Febreiro
	U.D. 9 “El agua es para todos”	Febreiro- Marzo
	U.D. 10 “¿Hay plantas en el desierto?”	Marzo
3º	U.D. 11 “¿Es una roca o un mineral?”	Abril
	U.D. 12 “Cambiano bombillas”	Abril
	U.D. 13 “Amigos de la naturaleza”	Maio
	U.D. 14 “Creando en tres dimensiones”	Maio
	U.D. 15 “Una mujer de ciencia”	Xuño

19.6 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA ÁREA DE PLÁSTICA.

TRIMESTRE	UNIDADES	TEMP.
1º	<p>U.D. 1 “: o coñecemento e a representación do esquema corporal”</p> <p>Algúns dos contidos deste trimestre son:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A observación e a exploración dos elementos presentes no medio natural. • A realización dunha colaxe usando fotografías como elementos motivadores. • O coñecemento das cores primarias (azul, vermello e amarelo). • A investigación das posibilidades artísticas do material reciclado. 	Setembro- Decembro
2º	<p>U.D. 2 “As cores”</p> <p>Algúns dos contidos que se traballan no segundo trimestre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O coñecemento dunha cor secundaria (laranja) e repaso das cores primarias. • A elaboración de debuxos incompletos, tendo en conta unha pauta. • A realización dun crebacabezas. • A elaboración dunha colaxe con material reciclado. • A observación de diferentes maneiras de presentar o espazo. • A organización progresiva para a elaboración dunha obra plástica con témperas. 	Xaneiro- Marzo
3º	<p>U.D. 3 “A estampación”</p> <p>Algúns dos contidos deste trimestre son:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O coñecemento do estampado como técnica artística. • A realización dunha composición con papeis de cores. • A representación teatral como unha manifestación artística. • A transformación da obra plástica coa utilización das témperas. • A curiosidade polas obras de arte que están nos museos. 	Abril-Xuño

19.7 TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS DA AREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS.

TRIMESTRE	UNIDADES	TEMPORALIZACIÓN
1º	U.D. 1 ¿qué ves en el espejo?	Setembro
	U.D. 2 Soy capaz de hacerlo.	Setembro
	U.D. 3.Me ato los cordones.	Outubro
	U.D. 4 Me organizo y lo hago.	Outubro
	U.D. 5 No me gusta,pero.....”	Novembro
	U.D. 6 Me encargo de los dibujos.	Novembro
	U.D 7 ¡Qué suerte tenemos!	Decembro
2º	U.D. 8 Pienso lo que digo.	Xaneiro
	U.D. 9 ¡Menuda caída!	Xaneiro
	U.D.10 Nos enteramos de lo que pasa.	Febreiro
	U.D.11 Mi familia.	Febreiro
	U.D.12 En el colegio	Marzo
	U.D.13 Mi amiga Ana.	Marzo
	U.D.14 Los nuevos vecinos.	Abril
3º	U.D.15 Tenemos un periódico	-Abril
	U.D. 16 Cuidando de la biblioteca	Abril – Maio

	U.D.17 Asi funciona mi colegio.	Maio
	U.D.18 Conviene ser ordenado	Maio
	U.D. 19 El peligro del tráfico.	Maio - Xuño
	U.D.20 Un hermoso bosque	Xuño
	U.D.21 Personas que ayudan a los demás.	Xuño

20. EXEMPLO DAS UNIDADES DIDÁCTICAS.

Dada a extensión da programación, presentarei un exemplo de unha das Unidades Didácticas.

UD: MOITAS PLANTAS POR DESCUBRIR
<p style="text-align: center;">DESCRIPCIÓN DA UNIDADE</p> <p>O tema xira en torno ás plantas. Partiremos de conceptos previos anteriormente adquiridos polo neno ata alcanzar e interiorizar as novas aprendizaxes. Introdúzanse diversos conceptos e vocabulario novos. Debemos ter en conta que é un tema moi motivador para o neno e é posible a observación directa relacionada cos conceptos que imos tratar. Os valores que se van traballar xiran en torno ao coidado das plantas e a responsabilidade, facendo fincapé na importancia que teñen para os seres vivos. A lámina inicial permítenos comezar un diálogo e achegarnos ao tema que tratamos, xa que é imprescindible saber os coñecementos previos dos que partimos. Os contidos que se traballan nesta unidade son:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Características das plantas. • Tipos de plantas. • Plantas cultivadas e plantas silvestres.
<p style="text-align: center;">OBXECTIVOS DIDÁCTICOS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coñecer as principais características das plantas • Coñecer as partes dunha planta • Diferenciar as plantas cultivadas e as plantas silvestres.
<p style="text-align: center;">CONTIDOS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coñecemento das necesidades das plantas para vivir. • Coñecemento das partes dunha planta. • Diferenciación dos tipos de plantas: árbores, arbustos e herbas. • Coñecemento das plantas cultivadas e as plantas silvestres. • Comprensión de informacións e adquisición de vocabulario en relación coas plantas, así como mostrar interese pola lectura e as informacións orais sobre as plantas. • Seguimento dun ritmo.
<p style="text-align: center;">CRITERIOS DE AVALIACIÓN</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Coñecer as necesidades das plantas para vivir 2. Coñecer o nome das partes dunha planta. 3. Coñecer as características que diferencian os tipos de plantas. 4. Recoñecer as plantas cultivadas e as plantas silvestres. 5. Coñecer as partes comestibles das plantas 6. Comprender informacións e adquirir vocabulario sobre as plantas e mostrar interese pola lectura de textos e informacións orais sobre os animais. 7. Seguir un ritmo.
<p style="text-align: center;">ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coñece as necesidades da planta para vivir: aire, auga e sol. • Coñece por onde absorbe a auga unha planta e por onde respira. • Coñece o nome das partes dunha planta. • Recoñece as características que diferencian unha árbore, un arbusto e unha herba. • Nomea diferentes árbores, arbustos e herbas. • Relaciona cada árbore co nome do bosque correspondente.

- Recoñece as plantas cultivadas e as plantas silvestres.
- Coñece e nomea as partes comestibles da planta.
- Comprende informacións, adquire vocabulario sobre as plantas, mostra interese polas lecturas e informacións orais.
- Sigue un ritmo, e crea ritmos con nomes de plantas.

EXEMPLO DE DISTINTAS TAREFAS A DESENVOLVER

Tarefa 1: Traballamos co texto e a imaxe inicial.

Tarefa 2: Identificamos ideas previas: “Que sabemos”

Tarefa 3: Coñecemos as características físicas das plantas e a necesidade de auga, aire e sol para vivir.

Tarefa 4: Coñecemos as principais características que diferencian as árbores, os arbustos e as herbas.

Tarefa 5: Expoñemos as diferenzas entre plantas cultivadas e silvestres e coñecemos os beneficios que nos achegan as plantas.

Tarefa 6: Repaso da unidade

Tarefa 7: Repaso trimestral

En moitas de estas tarefas:

- Observamos as imaxes e lemos o texto para coñecer as características das plantas.
- Realizamos as actividades para reforzar o aprendido.
- Completamos con actividades de reforzo e ampliación.
- Realizamos un proxecto de investigación para completar os coñecementos sobre a temática proposta.
- Traballamos de xeito cooperativo

AVALIACIÓN

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Proba de avaliación da unidade .
- Rexistro de avaliación.
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc.